

Försvarsutskottets betänkande 2022/23:FöU1

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2023 inom utgiftsområde 6, som uppgår till ca 94 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om beställningsbemyndiganden som innebär att riksdagen åtar sig att anvisa ca 173 miljarder kronor för betalningar som måste göras när de ekonomiska åtagandena infrias i framtiden. Utskottet godkänner även övriga bemyndiganden som regeringen har begärt och godkänner de tre investeringsplanerna som regeringen föreslagit. Samtliga motionsförslag avstyrks.

I betänkandet finns en reservation (C) och 5 särskilda yttranden (S, SD, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:1 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Ett tjugotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Mål och resultatredovisning för utgiftsområdet.....	8
Statens budget inom utgiftsområde 6	17
Framtida inriktning för utgiftsområdet	39
Försvarsmaktens logistikregemente	40
Reservation	43
Mål och resultatredovisning för utgiftsområdet, punkt 1 (C)	43
Särskilda yttranden	44
1. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (S).....	44
2. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (V)	46
3. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (C)	48
4. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (MP)	49
5. Framtida inriktning för utgiftsområdet, punkt 3 (SD).....	51
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	52
Propositionen	52
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	53
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	56
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	57

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål och resultatredovisning för utgiftsområdet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:850 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4 och

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkandena 2, 3, 31 och 32.

Reservation (C)

2. Statens budget inom utgiftsområde 6

a) Anslagen för 2023

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 6 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkt 8 och avslår motionerna

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 33,

2022/23:2201 av Mikael Larsson m.fl. (C),

2022/23:2259 av Emma Berginger m.fl. (MP) och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. för 2023 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor,

2. för 2023 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 50 500 000 000 kronor,

3. för 2023 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret för samhällsinvesteringar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 300 000 000 kronor,

4. under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkterna 1, 4, 5 och 9.

c) Investeringsplaner

Riksdagen godkänner investeringsplanen för

1. vidmakthållande av försvarsmateriel för 2023–2034 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar,

2. anskaffning av försvarsmateriel för 2023–2034 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar,

3. krisberedskap för 2023–2025 som en riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps samhällsinvesteringar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkterna 2, 3 och 6 samt avslår motionerna

2022/23:106 av Saila Quicklund (M) yrkandena 1 och 2,

2022/23:850 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 5–7,

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 21,

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkandena 20–22, 24, 27 och 28 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 89.

3. Framtida inriktning för utgiftsområdet

Riksdagen avslår motion

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 1.

4. Försvarsmaktens logistikregemente

Riksdagen bemyndigar regeringen att lokalisera Försvarsmaktens logistik med ledning och stab i Arboga och besluta att organisationsenheten i samband med det byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkt 7.

Stockholm den 13 december 2022

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S)*, Jörgen Berglund (M), Helén Pettersson (S)*, Björn Söder (SD), Johan Andersson (S)*, Helena Bouveng (M), Heléne Björklund (S)*, Anna Starbrink (L), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V)*, Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C)*, Lars Püss (M), Emma Berginger (MP)*, Lars Wistedt (SD), Camilla Brunsberg (M) och Marcus Andersson (S)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2022/23:1 i de delar som gäller utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2022/23. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 Även motionsförslagen finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2023 samt de avvikelser från dessa som Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner. I bilaga 3 finns regeringens förslag till och beställningsbemyndiganden.

Under beredningen av ärendet presenterade överbefälhavare general Micael Bydén Försvarsmaktens långtidsplanering för utskottet den 10 november 2022 och ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin informerade utskottet om prioriteringar inom området civilt försvar den 22 november 2022. Vidare fick utskottet information om arbetet med att bygga upp det civila försvaret av MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka den 23 november 2022. Den 24 november informerade FMV:s generaldirektör Göran Mårtensson utskottet om materielförsörjningen och långtidsplaneringen för området. Därutöver informerades utskottet om försvarsminister Pål Jonsons prioriteringar vid sammanträdet den 29 november 2022. Generaldirektör Göran Mårtensson lämnade ytterligare information till utskottet med tanke på valuta- och ränteeffekter den 8 december 2022 tillsammans med Försvarsmaktens generaldirektör Mikael Granholm vid en redovisning för utskottet av de övergripande ekonomiska konsekvenserna på materielprojekt.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Finansutskottet har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom den utgiftsram för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap för 2023 som regeringen föreslagit (bet. 2022/23:FiU1). Regeringen har föreslagit att utgiftsramen ska bestämmas till 93 952 930 000 kronor (prop. 2022/23:1). Riksdagen väntas den 13 december 2022, efter att detta betänkande justerats, fatta beslut med anledning av finansutskottets förslag. Försvarsutskottets ställningstagande i detta betänkande till hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen bygger på förutsättningen att riksdagen

fastställer ramen för utgiftsområde 6 i enlighet med finansutskottets förslag. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6 i budgetpropositionen. Genomgången är bl.a. ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen. I budgetpropositionen för 2023 anger regeringen att det inte varit möjligt för regeringen att föreslå nya mål för utgiftsområden eller att ge riksdagen den redovisning av resultat som enligt budgetlagen (2011:203) ska ingå i budgetpropositionen ett innehåll som fullt ut återspeglar regeringens politik. När det gäller resultatredovisningen lämnade Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) vidare information den 12 december 2022 om att samtliga värden som redovisades i fråga om utfall för 2021 i budgetpropositionen tabell 4.4 Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel varit inkorrekta.

Försvarsbeslutsprocessen

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att den parlamentariskt sammansatta Försvarsberedningen skulle svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden. Inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor ska Försvarsberedningen dessutom redovisa sin syn på dessa. Regeringen har lämnat förslag i fråga om den försvarspolitiska inriktningen i propositioner till riksdagen.

Som underlag inför försvarsbeslutsperioden 2021–2025 överlämnade Försvarsberedningen delrapporten Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret 2021–2025 (Ds. 2017:66) och slutrapporten Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025 (Ds. 2019:8) till regeringen. Dessa rapporter utgjorde, tillsammans med underlag från myndigheterna, grunden för den senaste försvarspolitiska inriktningspropositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) som

lämnades till riksdagen hösten 2020. Propositionen innehåller bl.a. förslag till mål för totalförsvaret, nya mål för det militära och det civila försvaret, samt förslag till inriktning för krigsförband och förslag på återinrättande av regementen liksom regeringens bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen, den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken inklusive de internationella försvarssamarbetena. Försvarsutskottet behandlade regeringens förslag i betänkandet Total försvaret 2021–2025 (bet. 2020/21:FöU4) varefter riksdagen med bifall till propositionen beslutade att godkänna de nya målen, den nya inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation och återinrättandet av regementen (prop.2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136).

Den 16 mars 2022 beslutade regeringen att tillsätta en arbetsgrupp för att genomföra överläggningar om det förändrade säkerhetspolitiska läget till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Samtliga riksdagspartier har deltagit i överläggningarna och resultatet presenterades i rapporten Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge – konsekvenser för Sverige (Ds 2022:7).

I budgetpropositionen för 2023 anför regeringen att man under hösten 2022 avser tillsätta en ny försvarsberedning med uppgiften att både analysera genomförandet av det innevarande försvarsbeslutet och att ta fram förslag till nästa försvarsbeslut.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning för 2021 behandlas först. I avsnittet om resultatredovisning tar utskottet också upp de tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 6 och de motionsförslag som gäller mål inom utgiftsområdet. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 6, dvs. såväl anslagen för 2023 som investeringsplaner och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Vidare behandlas ett motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2022/23 i fråga om den framtida ekonomiska inriktningen för utgiftsområdet.

I betänkandet behandlas avslutningsvis regeringens förslag om Försvarsmaktens logistikregemente.

Mål och resultatredovisning för utgiftsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden i fråga om mål för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och ett yrkande om utvecklad redovisning av objektsramar.

Jämför reservationen (C).

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Regeringen delar upp utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap i tre områden med tillhörande myndigheter. Dessa områden är försvar (militärt försvar), samhällets krisberedskap och strålsäkerhet. Därutöver beskrivs för totalförsvaret som ett område utan specifikt tillhörande myndigheter.

Mål för utgiftsområdet

Riksdagen godkände målen för totalförsvaret, det militära försvaret och det civila försvaret i samband med att den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2021–2025 beslutades (prop.2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136). För samhällets krisberedskap finns inte något mål som godkänts av riksdagen, men i propositionen beskrivs regeringens egna mål för krisberedskapsområdet.

Det övergripande mål för totalförsvaret som riksdagen fattade beslut om i december 2020 är att totalförsvaret ska ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handelsfrihet. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet.

Samtidigt beslutades att målet för det civila försvaret ska vara att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser

Civilt försvar är den civila verksamhet som myndigheter, kommuner och regioner samt enskilda, företag och det civila samhället m.fl. vidtar för att förbereda Sverige för krig. I fredstid utgörs verksamheten av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder. Under höjd beredskap och då ytterst krig utgörs verksamheten av nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för civilt försvar.

Det mål som riksdagen godkände för det militära försvaret är att det militära försvaret ska ha förmåga att:

- försvara Sverige mot väpnat angrepp
- hävda Sveriges territoriella integritet samt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i Sverige och utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt
- främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser
- skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

I fråga om inriktningen för utgiftsområde 6 har riksdagen utöver mål även fattat beslut om Försvarsmaktens grundorganisation och inriktningen för krigsorganisationen.

När det gäller strålsäkerhet utgår arbetet från miljökvalitetsmålet och det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen, men regeringen anför att resultatredovisningen mot dessa mål återfinns i budgetpropositionens avsnitt 3.11 utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård. De mål för strålskyddsarbetet som följer av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, målet för det civila försvaret samt för regeringens egna mål om krisberedskap redovisar regeringen däremot inom utgiftsområde 6.

Resultatredovisning för utgiftsområdet

Regeringen anför att resultatredovisningen för totalförsvaret utgår från följande två områden:

- utvecklingen av en sammanhängande planering för totalförsvaret
- säker och robust kommunikation inom totalförsvaret.

I likhet med föregående år anger regeringen att man följer utvecklingen även inom områdena informations- och cybersäkerhet samt genomförandet av övningar.

För att bedöma måluppfyllelsen av riksdagens mål för det militära försvaret utgår regeringen från resultatutvecklingen inom följande områden:

- operativ förmåga
- cyberförsvarsförmågan och försvarsunderrättelseverksamheten
- deltagandet i internationella insatser

- personalförsörjning
- materiel- och logistikförsörjning
- forskning och utveckling
- internationella försvarssamarbeten.

Regeringen har i tidigare budgetpropositioner meddelat att en översyn pågår av indikatorerna för att följa upp effektiviteten i materieförsörjningen för att kunna redovisa passande nyckeltal i enlighet med den nya finansiella styrmodellen. I budgetpropositionen för 2023 anför regeringen att översynen fortfarande pågår.

Regeringen uppger att redovisningen av resultaten inom områdena skydd mot olyckor, samhällets krisberedskap och civilt försvar utgår från följande bedömningsgrunder:

- samhällets förmåga att förebygga olyckor och kriser samt vidta förberedande åtgärder mot krig
- samhällets förmåga att hantera olyckor, kriser och krig.

För att beskriva utvecklingen använder regeringen, när så bedöms vara möjligt, resultatindikatorer som följs över tid.

- Antal omkomna i bränder
- Antal utbildade brandmän
- Medelsvarstid på 112-samtal
- Genomförda övningar
- Antal Rakelabonnemang
- Inrapporterade it-incidenter.

När det gäller det civila försvaret bedömer regeringen att riksdagskrivelsen om mål för det civila försvaret (skr. 2020/21:75, samt skr. 2021/22:75) är slutbehandlad. Regeringen anför att riksdagen har beslutat om målet för det civila försvaret i enlighet med regeringens förslag och att regeringen i budgetpropositionen redovisar en rad åtgärder under de utgiftsområden som behandlar frågor om det civila försvaret.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Totalförsvaret

När det gäller måluppfyllelsen för totalförsvaret bedömer regeringen att Försvarsmaktens och MSB:s handlingsplan bidrar till den pågående processen att öka den samlade förmågan och på sikt uppnå det övergripande målet för totalförsvaret. Regeringen anför att totalförsvärsövningen (TFÖ 2020) har bidragit till att utveckla förmågan inom totalförsvaret och bedömer att samverkan mellan det civila och det militära försvaret på olika nivåer utvecklats och stärkts genom övningen. Regeringen bedömer att beredskapsplanering tillsammans med förmågehöjande åtgärder bidrar till att successivt bygga upp en ökad förmåga inom totalförsvaret. Den sammanhängande totalförsvärs-

planeringen bedöms bidra till utvecklingen för att åstadkomma ett samordnat agerande i händelse av höjd beredskap och då ytterst krig i enlighet med det övergripande målet för totalförsvaret.

Regeringen bedömer vidare att utvecklingen av medlemsantalen och engagemanget inom frivilligorganisationerna är tecken på en ökad försvarsvilja och att förutsättningarna för säkra och robusta kommunikationer inom totalförsvaret har stärkts. Regeringen bedömer att försvarsunderrättelsemyndigheterna, genom relevanta beslutsunderlag, har bidragit väsentligt till förmågan att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och värnat Sveriges säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Regeringen bedömer dessutom att den militära säkerhetstjänstens bidragit till stärkt säkerhetsskydd, vilket också beskrivs som viktigt för förmågan att möta ett väpnat angrepp. Regeringen bedömer att förmågan att förebygga och hantera cyberattacker mot de mest skyddsvärda verksamheterna har stärkts ytterligare. Inom informations- och cybersäkerhetsområdet bedömer regeringen slutligen att förmågan att försvara Sverige mot cyberattacker har stärkts.

Det militära försvaret

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens samlade operativa förmåga stärktes under 2021. Försvarsgrenarnas operativa förmåga utvecklades i positiv riktning mot de mål som regeringen har fastställt enligt bedömningen i budgetpropositionen. Regeringen bedömer sammantaget att om förmågan fortsätter att utvecklas i enlighet med Försvarsmaktens planering kan uppställda målsättningar för 2025 respektive 2030 nås och krigsorganisationen utvecklas i linje med uppsatta mål. Omorganisering av vissa förband och etablering av nya förband har inletts och planeringen ligger i huvudsak i fas med riksdagens beslut. Regeringen bedömer att materiel- och logistikförsörjningen har bidragit till krigsförbandens utveckling och Försvarsmaktens möjligheter att lösa sina uppgifter. Även personalförsörjningen bidrar till målpuppfyllelsen enligt regeringens bedömning.

Som nämnts ovan bedömer regeringen att försvarsunderrättelseförmågan och cyberförsvarsförmågan har ökat och att detta bidrar till förmågan att möta ett väpnat angrepp. Vidare anför regeringen att de internationella samarbetena har bidragit till ökad förmåga att möta ett väpnat angrepp genom att interoperabiliteten mellan länderna har ökat. Trots en positiv utveckling bedömer regeringen att det fortfarande finns begränsningar i förmågan att möta ett väpnat angrepp samt vissa begränsningar inom ramen för uppgiften att ta emot militärt stöd. Balansen mellan stöd- och verkansförband behöver fortfarande förbättras liksom förmågan till mobilisering och spridning.

Regeringen bedömer att samarbetet inom forskning och utveckling med civila aktörer har stärkts.

Regeringen bedömer att de ytterligare anslagsmedel som tillförs det militära försvaret under 2022 tillsammans med ett ökat bemyndigande att anskaffa materiel kommer att stärka förmågan att möta ett väpnat angrepp på både kort och lång sikt, inte minst bedöms uthålligheten påverkas positivt.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten, tillsammans med berörda myndigheter inom det militära försvaret, har en god förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet och värna suveräna rättigheter.

Sveriges bi- och multilaterala försvarssamarbeten har fortsatt stärkts och fördjupats. Regeringens bedömning är att utvecklingen av de internationella samarbetena under året bidragit till att främja Sveriges säkerhet. Det svensk-finska samarbetet och det nordiska samarbetet bedöms ha bidragit till Försvarsmaktens förmåga att agera med andra. Sveriges samarbete med Nato har utgjort en central del av Försvarsmaktens förmågeutveckling, såväl för den nationella förmågan som för förmågan att genomföra operationer med andra i eller utanför närområdet.

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser har bidragit till att utveckla och stärka relationerna till partnerländer och internationella organisationer såsom FN, EU och Nato. Deltagandet har också bidragit till att försvarets interoperabilitet med andra länder har vidmakthållits och till viss del utvecklats. Verksamheten har, enligt regeringen, också bidragit till att skapa bättre förutsättningar för att tillsammans med andra verka i vårt närområde.

Stödet från Försvarsmakten till samhället har fortsatt att vara omfattande och genomfördes enligt regeringens bedömning med goda resultat.

Skydd mot olyckor

Samhällets förmåga att förebygga bränder har fortsatt att utvecklas positivt enligt regeringen. Regeringen bedömer att MSB:s tillsyn av och stöd till ansvariga aktörer bl.a. har bidragit till att stärka samhällets förmåga. Kommunal och statlig räddningstjänst har bidragit till att såväl rädda liv som begränsa skador på egendom och miljö. Regeringen bedömer att den samlade förmågan att genomföra räddningsinsatser i grunden är god, men framhåller att det fortfarande finns kommuner som behöver utveckla sin förmåga att hantera komplexa och omfattande olyckor. Många kommuner har utvecklat sin förmåga till övergripande ledning och samverkan vid omfattande räddningsinsatser. Regeringen anser att MSB:s stöd till och samarbete med kommunala räddningstjänster har bidragit till bättre samordnade och effektivare räddningsinsatser, särskilt vid omfattande och komplexa olyckor. De nya beredskapszonerna kring verksamheter med joniserande strålning och myndigheternas arbete med detta bedöms bidra till målet för området skydd mot olyckor. Regeringen ser allvarligt på situationen med de ökade medel-svarstiderna på 112-samtal.

Regeringen bedömer att Kustbevakningens räddningstjänst till sjöss och sjöövervakning har genomförts i god samverkan och med gott resultat. Verksamheterna har sammantaget bidragit till att såväl rädda liv som begränsa skador på maritim miljö. Regeringen ser dock allvarligt på att myndigheten inte fullt ut har kunnat upprätthålla sin beredskap för miljöräddningstjänst. Statens haverikommissionens olycksutredningar har uppfyllt syftet, enligt regeringens bedömning. Så långt som möjligt har alltså händelseförlopp och

orsaker klarlagts som underlag för beslut om åtgärder. På så vis bedömer regeringen att Statens haverikommission har bidragit till att säkerheten i samhället kan öka.

Krisberedskap och det civila försvaret

Regeringen kan konstatera att covid-19-pandemin har fortsatt att påverka myndigheternas planerade aktiviteter. Övningsverksamhet har i många fall fortsatt att prioriteras ned eller planerats om. Regeringen bedömer dock att förmågan inom det civila försvaret har fortsatt att utvecklas och stärkts. Samtidigt bedöms de civila delarna av totalförsvaret alltjämt vara eftersatta. Bevakningsansvariga myndigheters arbete (beredskapsmyndigheter från den 1 oktober 2022) för att stärka förmågan inför och vid höjd beredskap och då ytterst krig behöver fortsätta att utvecklas enligt lämnade regeringsuppdrag. Emellertid bedöms pandemin och erfarenheterna av pandemihanteringen bidra till en stärkt nationell krishanteringsförmåga. Regeringen bedömer att överföringen av uppgifter om informationspåverkan från MSB till Myndigheten för psykologiskt försvar i stort har fungerat bra, att upparbetad kunskap och erfarenhet tagits tillvara och att arbetet har kunnat bedrivas utan avbrott.

Samhällets informationssäkerhet

MSB har en omfattande verksamhet inom informationssäkerhetsområdet riktad mot hela samhället. Regeringen bedömer att MSB:s arbete har bidragit till att uppnå målen för samhällets krisberedskap, bl.a. genom utbildningsinsatser, utvecklingen av uppföljningsverktyget Infosäckollen för självskattning hos aktörer inom offentlig sektor av den egna informations-säkerheten och genom arbetet med att bygga upp det nationella cybersäkerhetscentret. Regeringen ser det som bekymmersamt att det råder en underrapportering av it-incidenter och att rapporteringen har minskat, både från myndigheter och från leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster. Redovisningen av den samlade informations- och cybersäkerhets-handlingsplanen visar att ansvariga myndigheter fortsätter att ha en omfattande verksamhet inom informations- och cybersäkerhetsområdet, även om antalet åtgärder minskat något.

Strålsäkerhet

Regeringen bedömer att Strålsäkerhetsmyndigheten genom t.ex. tillsyn har bidragit till att verksamheter med strålning bedrivits säkert, trots att förutsättningarna för myndighetens arbete påverkades av pandemin. Myndighetens arbete med nya och uppdaterade föreskrifter bidrar, enligt regeringen, till att säkerställa och ytterligare förstärka strålsäkerheten. Genom främst Strålsäkerhetsmyndighetens omfattande internationella arbete, bedömer regeringen att Sverige bidrar till ökad strålsäkerhet och ett starkt skydd för landet. Sammantaget har den finansierade forskningen inom området bidragit till att bevara och stärka den nationella kompetensförsörjningen och öka strålsäkerheten i samhället.

Genom ökade medel fr.o.m. 2021 har Strålsäkerhetsmyndigheten getts bättre förutsättningar att utföra sitt uppdrag inom området civilt försvar. Regeringen anför att Strålsäkerhetsmyndighetens arbete i samband med Rysslands invasion av Ukraina har bidragit till ökat stöd till såväl Ukrainas som Sveriges strålskydd.

Regeringens redovisning av tillkännagivanden

I budgetpropositionen för 2023 återrapporterar regeringen till riksdagen hur den har tagit hand om ett antal av riksdagens tillkännagivanden.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska vidta fler åtgärder för en god samexistens mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen (bet. 2021/22:FöU9, rskr. 2021/22:219). Regeringen bör också ge Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med ett underlag för hur övningsverksamheten kan organiseras utan att utgöra ett hinder för att bygga havsbaserad vindkraft på lång sikt. Av tillkännagivandet framgår också att en kartläggning av tillämpningen av miljöbalken och praxisutvecklingen behöver göras i syfte att få till förändringar som möjliggör en bredare syn på totalförsvarets intressen och samexistens mellan olika intresse inom samma geografiska område.

Regeringen lyfter bl.a. fram att Försvarsmakten har ansvar för att identifiera, besluta om och informera om riksintressen för totalförsvarets militära del enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden. I samhällsplaneringsfrågor ska Försvarsmakten bevaka riksintresset för det militära försvaret och Försvarsmaktens förmåga att nå de mål riksdagen och regeringen satt för det militära försvaret. Regeringen anser att Försvarsmakten genomför ett aktivt arbete inom samhällsplaneringen för att bidra till samexistens med andra samhällsintressen, t.ex. genom att aktivt informera och samverka med berörda myndigheter, länsstyrelser och kommuner inom samhällsplanering. Under 2021 konstaterar regeringen att Försvarsmakten även har fört en omfattande dialog med de kommuner som berörs av myndighetens tillväxt. Försvarsmakten har dessutom ett omfattande samarbete med ansvariga myndigheter när det gäller utbyggnad av transmissionsnätet för el och utbyggnad av vindkraft (t.ex. ett uppdrag med Energimyndigheten att identifiera fler områden för energiotvinning till havs). Regeringen bedömer mot bakgrund av detta att det inte finns något behov av ytterligare åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande. Regeringen bedömer därför tillkännagivandet som slutbehandlat.

Riksdagen har även riktat ett tillkännagivande till regeringen om objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena (bet. 2021/22:FöU1, rskr. 2021/22:94). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska föreslå objektsramar som riksdagen ska fastställa för alla år fram tills det att slutleverans har skett. Regeringen har utvecklat redovisningen genom att särredovisa objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena för perioden 2023–2034. Regeringen anser att investeringsutgifterna inom

stridsflyg- och undervattensområdena tydliggjorts och bedömer tillkännagivandet som slutbehandlat.

Riksdagen har också tillkännagett för regeringen att den bör göra en översyn av de konsekvenser som den resursbrist som lett till stabsläge vid flera sjukhus de senaste åren skulle få vid en extraordinär händelse med stor belastning på samhällets vårdresurser (bet. 2016/17:FöU7, rskr. 2016/17:225). Regeringen lyfter fram att det i augusti 2018 tillsattes en särskild utredare för att se över hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap. Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09) lämnade den 2 april 2020 delbetänkandet Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23). Delbetänkandet utgjorde underlag för arbetet med den försvarspolitiska propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30). Den 31 mars 2021 lämnade utredningen det andra delbetänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19). Delbetänkandet innehåller förslag för att säkerställa hälso- och sjukvårdens försörjning av läkemedel och sjukvårdsmateriel i vardagen, vid allvarliga händelser i fredstid och vid höjd beredskap och krig. Den 23 februari 2022 lämnade utredningen sitt slutbetänkande Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga (SOU 2022:6). Regeringen anför att utredningens förslag är viktiga underlag för regeringen i det fortsatta arbetet att stärka den svenska hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft. Regeringen bedömer att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Utöver det ovan nämnda redovisar regeringen i budgetpropositionen för 2023 (utgiftsområde 20) åtgärderna med anledning av ett tillkännagivande om att beslutsprocesserna för miljöprovningen av Försvarsmaktens övnings- och skjutfält behöver ses över i syfte att förkorta handläggningstiderna så att Försvarsmaktens möjligheter till övning inte allvarligt försvåras (bet. 2015/16:FöU3, rskr. 2015/16:50). Regeringen redogör i propositionen för hur regelverket för miljöprovning de senaste åren har reformerats vid flera tillfällen i syfte att förenkla och förkorta provningen. Miljöprovningens utredningen har redovisat sitt betänkande och det har remitterats. En utredare har därutöver fått i uppdrag att lämna förslag som tillmötesgår en hemställan från Försvarsmakten om undantag från processuella krav under en femårsperiod (M 2022:B). Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2022. Regeringen anser mot bakgrund av vidtagna och pågående åtgärder att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Motionerna

När det gäller målen för utgiftsområdet anförs i kommittémotion 2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) att regeringen bör beakta motionärernas förslag till direktiv för totalförsvaret (yrkande 2). Det militära försvarets uppbyggnad kräver långsiktighet och tydliga mål enligt motionärerna som understryker vikten av att målbilden ska vara väl förankrad både hos

Försvarsmakten och på den politiska nivån. Motionärerna föreslår vidare att regeringen överväger vad som anförs om en målbild för totalförsvaret bortom 2030 så att hela totalförsvaret fortsätter att öva och planera inför påfrestningen som torde uppstå vid ett väpnat angrepp från Ryssland (yrkande 32). Motionärerna föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga förslaget om totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen (yrkande 31). I fråga om det civila försvaret lämnar motionärerna förslag på elva förmågekrav och föreslår att riksdagen ställer sig bakom att regeringen i sitt arbete bör beakta dessa i sitt arbete med det civila försvaret (yrkande 3).

I motion 2022/23:850 föreslår Mikael Larsson m.fl. (C) att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta utveckla objektsramar för stridsflyg och undervattensförmåga i budgetpropositionen 2024 och tillkännager detta för regeringen (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Mål och resultatredovisning

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att den parlamentariskt sammansatta Försvarsberedningen skulle svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor ska Försvarsberedningen dessutom redovisa sin syn på dessa. De förslag om mål för området som en försvarsberedning har lämnat efterföljts av propositioner till riksdagen med förslag i fråga om den försvarspolitiska inriktningen och mål. Utskottet ser inga skäl att frånga denna beslutsprocess och kan konstatera att riksdagen godkände målen för totalförsvaret, det militära försvaret och det civila försvaret i samband med att den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2021–2025 beslutades. Mot bakgrund av att utskottet varken ser skäl att nu ompröva beslutsprocessen eller de för perioden fastställda och parlamentariskt förankrade målen avstyrker utskottet de förslag till bl.a. målbild, mål och förmågekrav som finns i motion 2022/23:948 (SD) yrkandena 2, 3, 31 och 32.

Riksdagen måste kunna utgå från att regeringens uppgifter är korrekta och att regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen är fullständig. Utskottet noterar att så inte har varit fallet (se s. 6). Då utskottet inte fått en korrekt redovisning av 2021års utfall i fråga om vidmakthållande av försvarsmateriel i budgetpropositionen utgår utskottet från att regeringen kompletterar sin resultatredovisning till utskottet i det avseendet så snart detta är möjligt. I övrigt har inte utskottet något att anföra i fråga om resultatredovisningen.

Redovisningen av tillkännagivanden

Utskottet kan konstatera att regeringen har utvecklat redovisningen av investeringsutgifterna i budgetpropositionen för 2023 genom att särredovisa objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena för perioden 2023–2034. Utskottet delar regeringens bedömning att tillkännagivandet om objektsramar inom stridsflyg- och undervattensområdena är slutbehandlat och avstyrker därför yrkande 4 i motion 2022/23:850 där Mikael Larsson m.fl. (C) föreslår att regeringen ska fortsätta att utveckla objektsramar för stridsflyg och undervattensförmåga i budgetpropositionen 2024.

Utskottet har inte heller något att anföra i fråga om de bedömningar regeringen gjort av de tillkännagivanden som anses vara slutbehandlade.

Statens budget inom utgiftsområde 6

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt regeringens förslag, lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt och godkänner investeringsplanerna. Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden med alternativa förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 6 och avslår yrkanden om förändrade prioriteringar eller ambitionshöjningar inom ramen för de föreslagna anslagen och investeringsplanerna.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Bakgrund och tidigare behandling

Bestämmelser om beställningsbemyndiganden finns i 6 kap. 1 och 2 §§ budgetlagen (2011:203). Genom att lämna ett s.k. beställningsbemyndigande åtar sig riksdagen att anvisa medel för de betalningar som måste göras när åtagandena infräs i framtiden. Budgetlagens bestämmelser om beställningsbemyndiganden syftar till att säkerställa att regeringen och dess myndigheter uppfyller regeringsformens krav på riksdagens medgivande innan regeringen ger staten ansvar för ekonomiska åtaganden som kräver framtida anslag. För 2022 bemyndigade riksdagen regeringen att fatta beslut inom utgiftsområde 6 som inklusive tidigare åtaganden medförde ett behov av framtida anslag om 126 470 000 000 kronor för en tidsperiod fram till 2031.

Propositionen

Inriktningen för totalförsvaret

Det försämrade säkerhetsläget i ljuset av den ryska aggressionen mot Ukraina kräver att upprustningstakten av totalförsvaret ökas utöver det som fastlagts i regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) och i överenskommelsen mellan samtliga riksdagspartier från den 16 mars 2022. Regeringen anför att både det militära och civila försvaret behöver utvecklas för att totalförsvaret ska kunna få full effekt. De lagar, regler och processer som styr försvarets möjligheter att växa ska vara ändamålsenliga och anpassade efter säkerhetsläget. Regeringen anför att Sveriges förmåga att möta hybridhot som exempelvis cyberattacker, desinformation, sabotage samt ekonomisk och politisk påverkan behöver utvecklas. När det gäller inriktningen om ett starkare totalförsvaret lyfter regeringen särskilt fram inriktningen för följande områden:

- säker och robust kommunikation inom totalförsvaret
- en väl fungerande försvarsunderrättelseverksamhet
- utvecklad motståndskraft mot hybridhot
- stärkt cybersäkerhet
- folkförankring (hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna)
- uppföljning av totalförsvarets uppbyggnad.

Regeringen framhåller vikten av att uthålligheten och förmågan till ömsesidigt stöd stärks mellan det civila och det militära försvaret eftersom det beroendet påverkar den samlade förmågan i totalförsvaret. En viktig utgångspunkt är att inledningsvis kraftsamla totalförsvarets ansträngningar till det militära försvaret i händelse av krigsfara eller krig, samtidigt som de viktigaste samhällsfunktionerna behöver säkerställas och civilbefolkningen skyddas. Regeringen anser att det är viktigt att åtgärda hinder som hämmar en snabb tillväxt av försvaret för att kunna möta det försämrade säkerhetsläget. Exempelvis behöver processerna ses över för miljötillstånd och för samspelet mellan olika försvars- och beredskapsmyndigheter.

Regeringen avser att under 2023 fortsätta med att inrikta totalförsvarsviktiga myndigheters arbete på att stärka och tillgodose statens behov av it- och teletjänster med höga säkerhetskrav framför allt inom ramen för totalförsvarsplaneringen.

Regeringen anser att Sveriges förutsättningar att föra en självständig och aktiv utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik behöver stärkas och utvecklas ytterligare under 2023. Detsamma gäller förutsättningarna att kartlägga yttre hot mot hela landet. Försvarsmaktens och Försvarets radioanstalts förmåga att följa och analysera den aktuella situationen och trenderna i Sveriges när-område ska därför fortsätta att utvecklas och stärkas. Förmågan till förvarning ska stärkas. Vidare är det av betydelse att myndigheternas arbete med

säkerhetsskydd fortgår i samhället under 2023 för att öka förmågan att hantera antagonistiska hot och minska sårbarheter på alla nivåer i samhället.

Regeringen anser att förmågan att identifiera, stå emot samt bemöta hybridhot i olika former behöver utvecklas. Mot bakgrund av hybridhotens mångfacetterade natur krävs en bred ansats för att ytterligare utveckla samhällets motståndskraft och minska sårbarheter. Vidare framhåller regeringen att cyberhoten mot svenska intressen är omfattande och ökar. Inrättandet av det nationella cybersäkerhetscentret innebär att Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot stärks. Under 2023 avser dock regeringen att ta ställning till hur cybersäkerhetscentrets verksamhet fortsatt bör inriktas och bedrivas. Regeringen avser att under 2023 fortsätta att stärka och utveckla cyberförsvarsförmågan bl.a. förmågan att genomföra defensiva och offensiva operationer i cyberdomänen. Utbildningen av cybersoldater ökar ytterligare fr.o.m. 2023 och ytterligare ett it-försvarförband etableras.

Hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna (FFO) fyller viktiga funktioner inom totalförsvaret genom att utbilda personal och skapa folkförankring för försvaret. Intresset från allmänheten har ökat för att göra en insats inom dessa organisationer, vilket visar på en stark försvarsvilja som måste tas till vara enligt regeringen. Fördelningen av tilldelade medel till FFO bör tillgodose såväl organisationernas behov av finansiell stabilitet som myndigheternas behov av att kunna inrikta verksamheten för att den ska svara mot deras behov. Försvarsmakten, MSB och FFO arbetar därför med att utforma en ny finansieringsmodell.

När det gäller den omfattande upprustning som Sverige genomför anser regeringen att den kräver långsiktighet och förutsägbarhet för att ge maximal effekt. Arbetet med förbättrad ekonomistyrning måste fortsätta för att de skattemedel som läggs på försvaret ska ge så stor ökad försvarsförmåga som möjligt. Regeringen avser att den 1 januari 2023 inrätta en ny myndighet för totalförsvarsanalys med uppgift att följa upp och utvärdera utvecklingen i totalförsvaret. Regeringen kommer vidare att fortsätta arbetet med att utveckla systemet för styrning och samordning inom totalförsvaret.

Inriktningen för det militära försvaret

Regeringens övergripande inriktning för 2023 är att säkerställa att Sverige har en beredskap för att möta olika händelseutvecklingar som kan följa av det försämrade omvärldsläget samt att se till att Sverige lever upp till de åtaganden som följer av ett medlemskap i Nato. Vidare kommer regeringen att fortsätta att genomföra den försvarspolitiska inriktning som framgår av propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) samt fatta de ytterligare inriktningsbeslut som krävs för den fortsatta tillväxten av det militära försvaret.

Försvaret ska stärkas genom satsningar på alla försvarsgrenar och en kontinuerlig anpassning behöver göras till den snabba tekniska utvecklingen i

mark-, sjö-, luft-, rymd- och cyberdomänerna. Relevanta lärdomar från kriget i Ukraina måste omsättas i den framtida inriktningen för svenskt försvar. Det kommande Natomedlemskapet öppnar nya möjligheter för att fördjupa samarbetet med länderna i närområdet. Det kommer att påverka Sveriges framtida förmåge- och försvarsinriktning. Regeringens inriktning är att Sverige ska uppnå målet som Nato har satt upp om försvarsutgifter som motsvarar 2 procent av BNP så snart som möjligt, men senast 2026. Regeringen anför att man kommer att söka brett politiskt stöd för vägen dit, bl.a. i försvarsberedningen. Förstärkningarna av försvaret bör ske i linje med Natos gemensamma försvarsplaner.

Regeringen anför att Sverige ska redovisa försvarsutgifter enligt den definition som används i Nato i syfte att säkerställa att Sverige möter Natos ambitioner och för att möjliggöra en internationell jämförelse. Regeringen framhåller att ökade resurser ska omsättas till ökad försvarsförmåga. Syftet är att avskräcka från väpnat angrepp mot Sverige samt skapa förutsättningar för ett starkt bidrag till Natos gemensamma försvar. Regeringen anför att Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk medlem av Nato. Sverige ska ha ett stort inflytande på alliansen genom tydliga prioriteringar kring hur svenska förmågor kan användas för att stärka säkerheten i Sveriges närområde och även i en bredare kontext för hela alliansen. Regeringen stöder fullt ut Natos 360-gradersperspektiv.

Regeringen anser att försvarssamarbetet inom EU ska fortsätta prioriteras och att Sverige ska vara med och påverka inriktningen för det framtida samarbetet. Att Ukraina förmår försvara sig mot den ryska aggressionen är centralt för Europas säkerhet och därför avser regeringen att utöka det militära stödet till Ukraina. Ett utökat militärt stöd till Ukraina bör enligt regeringen bygga på att leverera mer kvalificerade vapensystem i linje med vad Ukraina har efterfrågat. Ett långsiktigt och sammanhållet program för såväl civil återuppbyggnad som militärt stöd ska dessutom utformas.

Regeringens inriktning är att krigsorganisationen ska förstärkas ytterligare och att Försvarsmakten ska fortsätta att öka förmågan att möta ett väpnat angrepp. Förmågan att ta emot och samordna militärt stöd behöver också, i likhet med tidigare år, fortsätta att utvecklas.

Regeringen konstaterar att den återinförda grundutbildningen med värnplikt utgör en förutsättning för en utökning av krigsorganisationen och för att kunna producera fullt bemannade, utbildade och övade krigsförband. Grundutbildningsvolymerna behöver därför successivt öka under kommande år. Enligt den nuvarande inriktningen kommer 8 000 totalförsvarspliktiga att grundutbildas årligen fr.o.m. 2025. Försvarsmakten bör organisera grundutbildning och repetitionsutbildning i ett tydligt förbandsomsättningssystem i syfte att åstadkomma en krigsorganisation med samövade krigsförband och även lägga vikt vid att behålla kontinuerligt tjänstgörande soldater. Regeringen anser att Försvarsmaktens arbete med planering som t.ex. påskyndad krigsförbandsproduktion ska intensifieras mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget.

Regeringen kommer att fortsätta att prioritera arbetet med att stärka Försvarsmaktens förmåga att mobilisera i enlighet med fastställda krav som framgår av regeringens beslut om mål för Försvarsmaktens operativa förmåga. En avgörande del i detta arbete är att snarast slutföra krigsplaceringen av materiel. Regeringen understryker också vikten av att snarast genomföra planerade investeringar i materiel och i den infrastruktur som krävs för krigsorganisationen. I propositionen beskriver regeringen vidare sin inriktning för var och en av försvarsgrenarna. Regeringen anför bl.a. att arméns förmåga och uthållighet ska stärkas i närtid, anskaffning av ubåtar typ Blekinge ska fullföljas i syfte att de blir operativa i slutet av nästa försvarsbeslutsperiod och utvecklingen av amfibiebataljonen i Göteborg och de två marina basbataljonerna ska fortsätta under 2023. När det gäller flygvapnet är regeringens inriktning att flygtidsproduktionen och tillgängligheten inom stridsflygssystemet ska öka under 2023. Av betydande vikt är även de fortsatta ansträngningarna att förbättra det personella vakansläget i flygvapnet. Under 2023 fortsätter dessutom arbetet med koncept för framtida stridsflygförmåga och med att pröva förutsättningarna för samarbetet om framtida stridsflygutveckling inom ramen för Future Combat Air System Cooperation och det trilaterala samförståndsavtal som undertecknades i december 2020. För flygvapnet lyfter regeringen även fram den planerade förstärkningen av flygbasorganisationen och förmågan till spridning av flygstridskrafter, inom och mellan flygbaser.

Regeringen bedömer att koncept för ledning och logistik behöver fortsätta att utvecklas och kompletteras under 2023 i syfte att främja balansen mellan verkansförband och stödfunktioner.

När det gäller materielförsörjning anför regeringen att försörjningstryggheten behöver utvecklas, utöver investeringar i nya materielsystem och ökade volymer, för att kraven på krigsförbandens uthållighet ska kunna tillgodoses. Regeringen föreslår en investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2023–2034 samt en investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel för 2023–2034 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar. Regeringen anför dock att dessa investeringsplaner inte speglar regeringens inriktning att nå 2 procent av BNP senast 2026. Regeringen bedömer att avtal och lämpliga samverkansformer mellan stat och leverantörer behövs i ökad utsträckning. I inriktningen framhålls den exportstödjande verksamheten som ett viktigt medel för att främja en effektiv materielförsörjning som bidrar till Försvarsmaktens operativa förmåga.

Regeringens inriktning är fortsatt att hot mot freden och vår säkerhet bäst avvärjs i gemenskap och samverkan med andra länder. Genom medlemskapet i Nato blir Sverige en del av Natos kollektiva säkerhet och omfattas av säkerhetsgarantier enligt det Nordatlantiska föredragets artikel 5. Det kommer på ett avgörande sätt att stärka Sveriges säkerhet. Vidare är försvarssamarbetet med Finland fortsatt av särskild vikt och regeringen menar att det är av betydande värde att Sverige och Finland fortsätter att agera i nära samverkan. Med ett svenskt och finskt Natomedlemskap skapas ökade förutsättningar för

en ytterligare fördjupning av det nordiska försvarssamarbetet inom ramen för Nordic Defence Cooperation (Nordefco). Under 2023 är Sverige ordförande i Nordefco. Regeringen avser dessutom att fortsätta fördjupa försvarssamarbetet med internationella samarbetsparter som Storbritannien (bl.a. inom ramen för snabbinsatsstyrkan som leds av Storbritannien, Joint Expeditionary Force), USA, Frankrike och Tyskland på bilateral basis och i multilaterala forum mot bakgrund av ett Natomedlemskap. Under våren 2023 är Sverige ordförande i EU. Rysslands aggression mot Ukraina kommer fortsatt att få konsekvenser för EU:s samlade Rysslandspolitik och för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete. Under det svenska EU-ordförandeskapet våren 2023 kommer regeringen att verka för att genomföra de leveranser som är utpekade i den strategiska kompassen. Därtill kommer Sverige under ordförandeskapet med stor sannolikhet att ta vidare det förslag som kommissionen lagt fram om en förordning för gemensam upphandling av försvarsmateriel (European Defence Industry Reinforcement Through Common Procurement Act, EDIRPA).

Regeringen anser att Sverige under 2023 ska fortsätta bidra till Minusma (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali). Försvarsmakten ska påbörja avvecklingen av det svenska styrkebidraget till Minusma senast i november 2022 med ambitionen att det ska vara helt avslutad den 30 juni 2023. Regeringen anser att Sverige under 2023 ska fortsätta att bidra till den globala koalitionen ansträngningar att besegra Daish i Irak (Operation Inherent Resolve), Natos insatser i Irak (Nato Mission Iraq) och i Kosovo (Kosovo Force), EU:s träningsinsatser och EU:s marina insatser. Sveriges bidrag i utbildningsinsatsen Operation Unifier i Ukraina, som leds av Kanada, har omlokaliserats under 2022, men regeringen anser att Försvarsmakten ska ha beredskap att återuppta bidraget till utbildningsverksamheten när situationen så tillåter.

Regeringen kommer under 2023 att fortsätta satsningen på forskning, utveckling och innovation inom försvarsområdet för att stärka Försvarsmaktens möjligheter att möta framtida hot och upprätthålla den operativa förmågan över tid. Regeringen bedömer att Natos innovationsprogram Diana och Natos innovationsfond (NIF) kan utgöra betydelsefulla verktyg. Regeringen kommer att följa upp hur forskning, utveckling och innovation, inklusive civil-militär samverkan, tillgodogörs till nytta för försvarsförmågan.

Avslutningsvis anförs att Försvarsmaktens arbete med hållbarhet även fortsättningsvis kommer att vara en naturligt integrerad del i myndighetens arbete med att genomföra sitt huvuduppdrag. Det interna hållbarhetsarbetet inriktas bl.a. med hjälp av Sveriges miljömål och de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 51 453 048 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av försvarsmaktsorganisationen, plane-ring, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer samt för stöd till veteran- och anhörigorganisationer. Även fasta kostnader för multinationella samarbeten får finansieras från detta anslag. Anslaget får vidare användas för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn.

1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Regeringen föreslår ett anslag på 1 501 512 000 kronor.

Anslaget får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdagen och regeringen. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. Athena-mekanismen. Anslaget får också användas för Sveriges del av de gemensamma kostnaderna för EU:s utom-budgetära fond Europeiska fredsfaciliteten (EPF). Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militär-observatörer, samt sekondering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser.

1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Regeringen föreslår ett anslag på 27 949 405 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Anslaget finansierar även åtgärder, i fråga om anslags-finansierad materiel och anläggningar, där avsikten är att förändra teknisk förmåga eller prestanda inklusive förlängning av livstiden. Vidare får anslaget användas för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget finansierar omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå inom ramen för pågående omstrukturering av logistik- och materielförsörjningen samt forskning och utveckling.

1:4 Forskning och teknikutveckling

Regeringen föreslår ett anslag på 951 905 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget får vidare finansiera det nationella flygtekniska forsknings-

programmet (NFFP), verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget får också finansiera forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Regeringen föreslår ett anslag på 11 638 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som bedriver sådan verksamhet, samt för att verkställa beslut om tillgång till signalbärare

1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Regeringen föreslår ett anslag på 351 386 000 kronor.

Anslaget får användas för Totalförsvarets plikt- och prövningsverks förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för ersättningar för kost, resor och logi till totalförsvarspliktiga.

1:7 Officersutbildning m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 268 034 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera det treåriga officersprogrammet och annan grundläggande officersutbildning vid Försvarshögskolan. Vidare får anslaget finansiera forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget får även användas för att finansiera kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

1:8 Försvarets radioanstalt

Regeringen föreslår ett anslag på 1 927 077 000 kronor.

Anslaget får användas för Försvarets radioanstalts förvaltningsutgifter.

1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Regeringen föreslår ett anslag på 262 457 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget får även finansiera forskning om skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov. Anslaget får vidare finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden.

1:10 Nämnder m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 7 286 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

1:11 Försvarets materielverk

Regeringen föreslår ett anslag på 3 204 537 000 kronor.

Anslaget får användas för Försvarets materielverks förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för myndighetens samhällsinvesteringar. Anslaget får även användas till utgifter för Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

1:12 Förvarsunderrättelsesdomstolen

Regeringen föreslår ett anslag på 10 984 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Förvarsunderrättelsesdomstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i förvarsunderrättelseverksamhet.

1:13 Myndigheten för totalförvarsanalys

Regeringen föreslår ett anslag på 50 000 000 kronor.

Anslaget får användas för Myndigheten för totalförvarsanalys förvaltningsutgifter.

Tabell 1. Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel*Miljoner kronor*

	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028–2034
Vidmakthållande av befintliga investeringar	8 313	–	17 271	20 532	21 660	22 935	23 665	24 418	186 654
Arméstridskrafter	1 012	–	3 461	3 651	3 823	4 059	4 111	4 287	32 770
Marinstridskrafter	968	–	2 666	2 955	2 972	3 193	3 606	3 298	25 208
Flygstridskrafter	2 199	–	4 068	4 823	5 090	5 589	5 779	6 052	46 259
Operativ ledning	1 254	–	3 535	4 444	4 854	5 035	5 052	5 193	39 695
Logistik	1 514	–	1 370	1 984	1 981	1 970	1 943	1 801	13 765
Stödfunktioner	1 366	–	2 171	2 675	2 941	3 088	3 175	3 788	28 956
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>1 573</i>	–	<i>3 454</i>	<i>3 441</i>	<i>3 408</i>	<i>3 454</i>	<i>3 454</i>	<i>3 454</i>	<i>24 179</i>
Finansiering vidmakthållande	8 313	–	17 271	20 532	21 660	22 935	23 665	24 418	186 654
Anslag 1:1 Förbands- verksamhet och beredskap	7 247	–	16 381	19 563	20 651	21 902	22 611	23 343	178 503
Övrig finansiering	1 066	–	890	969	1 008	1 033	1 054	1 075	8 151

Anm. 1: Det har skett ökning på totalen jämfört med föregående års investeringsplan. De största procentuella ökningarna syns inom operativ ledning, bl.a. till följd av en större generell förstärkning av ledningsförmågan.

Anm. 2: Den 12 december 2022 lämnade Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) information om att samtliga värden som redovisades i fråga om utfall för 2021 i budgetpropositionen tabell 4.4 varit inkorrekta. (Se även utskottets ställningstagande om regeringens resultatredovisning s. 17.)

Tabell 2 Investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028–2034
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	15 433	18 337	20 531	29 261	43 605	47 819	41 584	38 487	263 457
Arméstridskrafter	4 544	6 721	5 614	9 737	16 012	19 012	13 044	11 218	76 793
Marinstridskrafter	1 998	4 310	4 002	3 411	5 167	5 787	7 372	6 202	42 452
Flygstridskrafter	5 728	4 175	5 968	9 843	12 626	12 819	13 031	13 217	90 474
Operativ ledning	1 191	1 132	1 519	1 401	2 878	3 180	2 670	2 392	16 377
Logistik	530	1 250	1 574	2 224	4 175	4 015	2 260	2 268	15 528
Stödfunktioner	1 442	749	1 853	2 645	2 747	3 005	3 208	3 189	21 833
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>12 289</i>	<i>15 568</i>	<i>15 061</i>	<i>15 462</i>	<i>15 427</i>	<i>15 487</i>	<i>13 339</i>	<i>12 256</i>	<i>85 791</i>
Finansiering av anskaffning och utveckling	15 407	18 338	20 531	29 261	43 605	47 819	41 584	38 487	263 457
Anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	14 872	17 700	19 802	27 949	42 128	46 365	40 367	37 246	217 651
Anslag 1:11 Försvarets materielverk	535	628	710	1 292	1 455	1 432	1 194	1 218	9 238
Övrig finansiering		10	19	20	21	22	22	23	173

Anm. 1: Anläggningstillgångar utgår från leveranser från Försvarets materielverk till Försvarsmakten och visar bedömt årligt belopp som aktiveras i Försvarsmaktens balansräkning.

Anm. 2: Det har skett väsentliga öknings på totalen jämfört med föregående års investeringsplan. Stora öknings sker t.ex. inom arméstridskrafter, där ytterligare stridsfordon genomgår renovering samt fältarbetsutrustning och signaturkyddsmateriel anskaffas. Öknings sker även inom logistiken, bl.a. till följd av utökad anskaffning av reservdelar i syfte att upprätthålla materielens tillgänglighet samt anskaffning av drivmedel och reservkraft.

Inriktningen för samhällets krisberedskap och det civila försvaret

Skydd mot olyckor

I fråga om skyddet mot olyckor uttrycker regeringen att det är av stor betydelse att samhället har en god förmåga att förebygga bränder och andra olyckor samt genomföra säkra och effektiva räddningsinsatser. Personalförsörjningen inom den kommunala räddningstjänsten är avgörande för förmågan. Regeringen bedömer att det är viktigt att MSB kan möta kommunernas kompetensbehov. Myndighetens utbildningar är centrala för att säkerställa en likvärdig och grundläggande kompetens i hela landet. Det är i sammanhanget av stor betydelse för personalförsörjningen inom framtidens räddningstjänst att yrket bättre än tidigare kan tilltala alla medborgare.

Regeringen konstaterar vidare att risken för naturolyckor ökar i ett förändrat klimat. Kommunerna har en central roll i det förebyggande arbetet mot naturolyckor. Ersättningen till kommuner för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor bidrar till att klimatanpassa samhället under kommande år.

Vidare uttrycker regeringen att det är viktigt att SOS Alarm klarar av att hantera det ökande antalet inkommande samtal och når upp till kravet på svarstider för 112-samtal, samt säkerställer hög kvalitet i verksamheten. Regeringen föreslår därför att SOS Alarm tillförs medel i syfte att upprätthålla verksamheten och förmågan.

I fråga om Kustbevakningen anser regeringen det angeläget att myndigheten har en god förmåga till sjöövervakning och miljöräddningstjänst. I detta ingår ett stärkt skydd av Sveriges stora sjöar Vänern, Vättern och Mälaren eftersom de är viktiga råvattentäkter och särskilt känsliga för utsläpp. Det är också viktigt för att kunna nå flera av miljökvalitetsmålen. Vidare är det med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget angeläget att myndigheten har en god förmåga inom både civilt försvar och militärt försvar till sjöss. Kustbevakningen kommer även att i ökad utsträckning bidra till den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex. Regeringen föreslår därför att myndigheten tillförs nya medel för nödvändig personaluppbbyggnad och tillgänglighet av fartyg och flygplan för att säkerställa nödvändig sjöoperativ förmåga i såväl fred som under höjd beredskap och ytterst krig.

Krisberedskap och civilt försvar

Propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) ger den huvudsakliga inriktningen för det fortsatta arbetet med det civila försvaret. Slutsatser och resultat från utredningar och uppdrag på området kommer att utgöra andra viktiga underlag för den fortsatta inriktningen och utvecklingen. Regeringen föreslår en förstärkning av de medel som fördelas till kommuner och regioner för deras arbete med att vidta åtgärder på området. Vidare tillförs medel till alternativa ledningsplatser och skyddsvärda utrymmen.

Den nya strukturen för krisberedskapen och det civila försvaret som regeringen har beslutat om, och som gäller från den 1 oktober 2022, kommer att innebära en tydligare roll- och ansvarsfördelning mellan aktörerna inom det civila försvaret och samhällets krisberedskap samt en bättre samordning. Detta ger förutsättningar för ett mer effektivt samarbete och snabbare beslutsvägar. Regeringen kommer att prioritera arbetet med att inrikta berörda aktörer mot att genomföra den nya strukturen och anpassa sin verksamhet.

Även Försvarsmaktens och MSB:s handlingsplan Handlingskraft, för fortsatt arbete med utveckling av totalförsvaret, ger goda förutsättningar att höja förmågan i det civila försvaret och ger aktörerna konkreta beredskapsåtgärder. Regeringen anser att det är viktigt att den svenska försörjningsberedskapen utvecklas och att det är angeläget att näringslivet involveras i arbetet med att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.

Regeringen gav under 2021 i uppdrag till MSB att bedöma behov av personalförstärkningar inom bevakningsansvariga myndigheter och andra berörda aktörer vid en situation med höjd beredskap och ytterst krig. Skälet för detta var att det fanns ett behov av att få en samlad bild av personalbehoven inom olika delar av det civila försvaret för att på så sätt kunna identifiera vilka typer av verksamheter som kan vara betjänta av särskilda åtgärder för sin personalförsörjning vid höjd beredskap och krig. Sådana åtgärder skulle t.ex. kunna vara att använda frivilligorganisationer, avtalslösningar eller en aktiverad civilplikt. Regeringen avser att återkomma om hanteringen av MSB:s redovisning av behov av personalförstärkningar hos beredskapsmyndigheter och andra berörda aktörer.

I fråga om psykologiskt försvar och informationspåverkan anser regeringen att det är angeläget att Myndigheten för psykologiskt försvar, tillsammans med övriga aktörer inom det psykologiska försvaret, fortsätter arbetet med att utveckla ett modernt psykologiskt försvar. En särskilt viktig uppgift för myndigheten under 2023 är att stärka samhällets förmåga att identifiera, analysera och bemöta otillbörlig informationspåverkan riktad mot Sveriges ordförandeskap i EU.

När det gäller internationellt samarbete inom Norden, EU, FN och Nato vill regeringen framhålla vikten av ett fortsatt aktivt samarbete inom civil krishantering och krisberedskap inom ramen för de samarbeten som finns inom Norden, EU, FN och Nato, inte minst med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Regeringen kommer även fortsättningsvis att ta en aktiv roll i det internationella samarbetet inom civil krishantering. Det gäller främst samarbete och insatser till stöd för EU och FN.

Under det svenska ordförandeskapet i EU avser regeringen att med stöd av MSB driva prioriterade frågor för EU och Sverige inom civilskyddsområdet. Regeringen bedömer att arbetet inom EU med att stärka motståndskraften mot olika typer av hot och risker både i digital och fysisk infrastruktur hos den offentliga och privata sektorn, behöriga myndigheter och unionen i dess helhet är viktigt. Genomförandet av CER-direktivet om kritiska entiteters motståndskraft, kommer i detta sammanhang att vara betydelsefullt. På informations-

och cybersäkerhetsområdet är det viktigt att NIS2-direktivet om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen och annan lagstiftning genomförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt inom hela unionen.

Regeringen kommer fortsätta att vara pådrivande i det internationella samarbetet, bl.a. inom miljöräddningstjänst till sjöss.

Regeringen understryker att ett medlemskap i Nato kommer att ha inverkan på det civila försvaret och därmed beröra flera myndigheter och andra aktörer. Nato har identifierat sju civila förmågor (Baseline requirements for national resilience) som ska bidra till att säkerställa viktiga samhällsfunktioner och upprätthålla alliansens kollektiva försvarsförmåga. Dessa förmågor är särskilt prioriterade områden av Nato för att stärka den civila motståndskraften. De utgör därmed en central utgångspunkt i det svenska nationella arbetet med att utveckla krisberedskapen och det civila försvaret samt i förlängningen Sveriges totalförsvar. Förmågorna är i överensstämmelse med ett antal av de beredskapssektorer för att stärka motståndskraften i viktiga samhällsfunktioner som regeringen nyligen inrättat och således prioriterade områden för utvecklingen av det svenska civila försvaret.

Regeringen uttrycker vidare att arbetet med att stegvis etablera Rakel Generation 2 (Rakel G2) ska fortsätta. Rakel G2 är nästa generations säkra, robusta och tillgängliga kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Rakel G2 innebär väsentligt förbättrade förutsättningar för samhällsviktiga aktörer att leda, samverka och genomföra operativ verksamhet både vid enskilda mindre allvarliga vardagliga händelser och vid större olyckshändelser, fredstida krissituationer, höjd beredskap och då ytterst krig.

Informationssäkerhet

Regeringen anger att den kommer att fortsätta verka för en ökad informations- och cybersäkerhet och motståndskraft i samhällets alla delar. Regeringen föreslår därför att MSB tillförs ytterligare medel för denna verksamhet. Inte minst förmågan att förebygga, upptäcka och hantera it-incidenter måste stärkas. Att stärka CERT-SE, Sveriges nationella funktion för att stödja samhället i arbetet med att förebygga och hantera it-incidenter, kommer att leda till ökad förmåga att ge stöd och information vid incidenter. Regeringen uttrycker att forskning och innovation också är viktiga förutsättningar för att informations- och cybersäkerheten ska utvecklas i takt med den snabba teknikutvecklingen och för att därigenom kunna förhindra både system- och handhavandefel och it-angrepp. Det nationella samordningscentret för cybersäkerhetsforskning och innovation spelar här en viktig roll.

2:1 Kustbevakningen

Regeringen föreslår ett anslag på 1 488 971 000 kronor.

Anslaget får användas för Kustbevakningens förvaltningsutgifter.

2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Regeringen föreslår ett anslag på 506 850 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor. Anslaget får även användas för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvänningsrisker.

2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 27 580 000 kronor.

Anslaget får användas för att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser och finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget får även användas för att finansiera vissa kostnader för stöd från andra länder till Sverige när det gäller räddningstjänst eller för beredskapsåtgärder för sådant stöd. Anslaget får också användas för bidrag för skogsbrandsbevakning.

2:4 Krisberedskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 380 608 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget får också i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget får även i viss utsträckning finansiera åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret. Anslaget får även i viss utsträckning användas för att finansiera offentliga aktörers kostnader i samband med extraordinära händelser.

2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Regeringen föreslår ett anslag på 426 671 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 480 372 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera MSB:s förvaltningsutgifter. Anslaget får finansiera verksamhet som rör skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/Partnerskap för fred. Vidare får anslaget finansiera verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader när det gäller MSB:s förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet. Anslaget

får även användas för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Anslaget får även finansiera utbildningsverksamhet inom området. Anslaget får även finansiera verksamhet med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Anslaget får även finansiera den verksamhet som MSB genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget får även finansiera drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedierna. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Tabell 3 Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*Miljoner kronor*

	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Summa 2023–2025
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	154	58	215	80	50	345
Rakel och steg 1 mot Rakel Generation 2	154	58	215	80	50	345
Varav investeringar i anläggningstillgångar	154	58	215	80	50	345
– maskiner, inventarier och installationer	154	58	215	80	50	345
Finansiering av anskaffning och utveckling	154	58	215	80	50	345
Anslag 2:4 Krisberedskap	1					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	153	58	65	60	50	175
Övrig finansiering			150	20		170
Vidmakthållande av befintliga investeringar	32	41	45	45	41	131
Beredskapstillgångar	32	41	45	45	41	131
Varav investeringar i anläggningstillgångar	32	41	45	45	41	131
– beredskapstillgångar	32	41	45	45	41	131
Finansiering vidmakthållande	32	41	45	45	41	131
Anslag 2:4 Krisberedskap	24	38	33	33	29	95
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	8	3	12	12	12	36
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	186	99	260	125	91	476
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	186	99	260	125	91	476

Anm 1.: Vissa justeringar har gjorts jämfört med föregående års investeringsplan. Bland annat har det skett en försening i investeringarna när det gäller mobil datakommunikation som komplement till radiokommunikationssystemet Rakel (steg 1 mot Rakel Generation 2), vilket ökar budgeterat belopp för 2023 och beräknade belopp för 2024 och 2025.

2:7 Statens haverikommission

Regeringen föreslår ett anslag på 49 611 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för myndighetens verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samverkan med berörda myndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar

Regeringen föreslår ett anslag på 124 066 kronor.

Anslaget får användas för Myndigheten för psykologiskt försvars förvaltningsutgifter.

2:9 Rakel Generation 2

Regeringen föreslår ett anslag på 62 694 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera förberedelser samt drifts- och investeringskostnader för Rakel Generation 2.

Inriktning strålsäkerhet

Regeringen anger att strålsäkerhetsarbetet, inklusive regleringen och tillsynen på området, syftar till att kunna dra så stor nytta som möjligt av tekniken utan att för den skull utsätta människor och miljön för oacceptabla risker. Strålningen människor utsätts för kommer till den helt dominerande delen från naturliga källor, enligt regeringen. Strålsäkerhetsarbetet har koppling till flera politikområden, t.ex. miljö, energi och beredskap. Strålsäkerhetsarbetet utgör därför en del av regeringens energipolitik, totalförsvaret och genomförande av Agenda 2030. En av regeringens främsta prioriteringar är att arbeta för att säkra ny planerbar elproduktion i Sverige. I första hand handlar det om att möjliggöra ny kärnkraft. Utvecklingen inom kärnkraft påverkar arbetet inom strålsäkerhetsområdet.

Kärnkraftens regelverk, både på svensk och europeisk nivå, ska ge förutsättningar att effektivt nyttja kärnenergin oavsett reaktorers storlek, teknikval eller användningsområde. För att möjliggöra detta behöver moderna regelverk utvecklas och tas fram, anser regeringen. Lagändringar behövs för att nya kärnkraftsreaktorer ska tillåtas på fler platser än i dag och förbudet mot att ha fler än tio reaktorer samtidigt i drift tas bort. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) får i uppdrag av regeringen att vara pådrivande i arbetet med tygodkännande av reaktorer, system och komponenter på europeisk nivå. Regeringen vill att tillståndsprocesserna för kärnkraft ska kortas och avser att se över möjligheterna för att prövningen av tillståndsärenden för ny kärnkraft behandlas med hög prioritet. Regeringen avser därför att bl.a. ge SSM i uppdrag att förslå hur det ska uppnås. Regeringen avser också att se över hur SSM:s avgifter behöver anpassas när reaktorer blir mindre och får fler tillämpningsområden. Regeringens prövning av nya reaktorer behöver också anpassas utifrån att små reaktorer sannolikt kommer att uppföras i serier där

ett antal likadana reaktorer byggs på samma plats. SSM behöver också stärka sin kompetens som en del i förberedelserna för att kunna ta emot och effektivt hantera ansökningar om nya reaktorer.

Regeringen gör en satsning för att se över och utveckla regelverken och tillståndprocesser för befintlig och ny kärnkraft samt stärka myndighetens kompetens och nationell kompetensförsörjning inom strålsäkerhetsområdet och föreslår att myndigheten får 25 miljoner kronor 2023 och 50 miljoner kronor för 2024 och 2025. Att det långsiktigt finns en stark kompetens inom området är en förutsättning både för befintlig och ny kärnkraft samt för ett strålsäkert Sverige, skriver regeringen.

Den väsentligt försämrade säkerhetspolitiska utvecklingen understryker behovet av ett starkt totalförsvaret och en utvecklad civil förmåga. Arbetet med civilt försvar inom strålsäkerhetsområdet, genom skydd av civilbefolkningen och energiberedskap, behöver stärkas ytterligare, enligt regeringen. Detta omfattar bl.a. att utveckla SSM:s förmåga till samverkan och ledning, stärka myndighetens kompetens m.m. i fråga om kärnvapen, upprätta robust teknisk infrastruktur samt säkerställa myndighetens uthållighet vid höjd beredskap. Regeringen föreslår därför att myndigheten får 12 miljoner kronor per år för att stärka arbetet med strålsäkerhetsberedskapen.

Rysslands militära aggression mot Ukraina har inneburit ökade strålsäkerhetsrisker. De ryska angreppen mot kärnkraftverk och andra typer av kärntekniska anläggningar såväl som mot sjukhus – där radioaktiva källor finns – utgör risker. Stödet till Ukraina inom strålsäkerhetsområdet både under invasionen och i den kommande återuppbyggnaden av landet är viktigt för att säkerställa strålsäkerheten inom Ukraina men också i det europeiska närområdet.

3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Regeringen föreslår ett anslag på 456 238 000 kronor.

Anslaget får användas för SSM:s förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för grundläggande och tillämpad forskning för att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och för att stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Anslaget får även användas för statsbidrag till Internationella strålskyddskommissionen (ICRP) samt till ideella miljöorganisationer.

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2201 av Mikael Larsson m.fl. (C) anförs att hela landet ska kunna försvaras och att en ambitionshöjning för att på relativt kort sikt nå upp till 2 procent av BNP är nödvändig. Samtidigt anser motionärerna att det kortsiktigt (fram till 2025) torde vara svårt med större förändringar, bl.a. mot bakgrund av långa ledtider. I motionen framhålls att det har varit tydligt de senaste åren att energisektorn används strategiskt som pjäs i säkerhetspolitikens spel och för att finansiera en satsning på att stärka energisektorns motståndskraft föreslås anslaget 1:8 minska med 50 miljoner kronor 2023 och att det görs en satsning på att stärka energisektorns motståndskraft genom ytterligare 25 miljoner kronor till anslaget för krisberedskap. I kommittémotion 2022/23:850 anför Mikael Larsson m.fl. (C) vidare att riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt förmågeutveckling. När det gäller försvarsbeslutsperiodens investeringsplan anser motionärerna att åtgärder som listas i försvarspropositionen och som tidigare inte finansierats i första hand ska prioriteras. För flygvapnet betonar motionärerna fler robotar, att förmågan till spridning förstärks och att helikopterförbanden ska få rörliga basförband samt att omsättningen av sensorkedjan ska tidigareläggas (yrkande 5). För amfibieförbanden yrkar motionärerna på ytterligare förstärkning genom nya stridsbåtar (yrkande 6). När det gäller de materiella behoven inom armén lyfter motionärerna bl.a. fram anskaffning av bromateriel, materiel till sambands- och telekrigsförbanden, mängmateriel som personlig utrustning, ammunition och buret luftvärn (yrkande 7). I partimotion 2022/23:2190 anför vidare Annie Lööf m.fl. (C) att riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännage detta för regeringen (yrkande 89). Samma förslag har förts fram i yrkande 21 i kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C).

I kommittémotion 2022/23:2259 av Emma Berginger m.fl. (MP) beskriver motionärerna att de inte ser någon anledning att ifrågasätta Försvarsmaktens bedömning att de kan nå 2 procent av BNP senast 2028. Motionärerna understryker att alla delar behövs för ett starkare försvar och det viktigast nu är att fokusera på uthållighet över tid och att vår försvarsförmåga generellt höjs. De anslagen som nu riktas till det militära försvaret är nödvändiga för att alla försvarsgrenar ska förstärkas. Samtidigt anser motionärerna att det är viktigt med balans i totalförsvaret varför det civila försvaret nu bör prioriteras. Motionärerna vill se en större satsning på det civila försvaret och krisberedskapen vilket ligger till grund för förslaget att riksdagen ska anvisa anslagen för 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt Miljöpartiets förslag. Anslagsförstärkningarna ska bygga upp en stark motståndskraft mot både väpnade angrepp och pandemier och hantera effekterna av klimatförändringarna och naturkatastrofer. Satsningen ska också stärka Kustbevakningen, bl.a. för att myndigheten ska kunna genomföra en effektiv miljöbevakning vid situationer likt Nordstreamläckan.

Som en del i att förstärka det civila försvaret vill motionärerna införa en civil tjänstgöring som kompletterar den militära värplikten. Inriktningen är att stärka samhället i händelse av en kris, vilket kan gälla allt från skogsbränder, och större olyckor till att stärka vården under en pandemi. I kommittémotion 2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) anförs vidare att riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge FOI ett tydligt uppdrag och medel till att bredda och fördjupa forskning kring det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen (yrkande 4).

När det gäller materieförsörjningar och prioriteringar inom ramen för Försvarmaktens investeringsplaner föreslår Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) i motion 2022/23:948 att regeringen ska tillföra ny materiel till hemvärnet som drönare, övervakningssensorer och mer avancerad mörkermateriel. Motionärerna anför att anskaffningen av denna materiel bör tidigareläggas (yrkande 20). Motionärerna anför vidare att regeringen borde överväga att stärka marinens minröjningsförmåga (yrkande 21) och marinens luftvärnsförmåga och tillkännager detta för regeringen (yrkande 22). Motionärerna anser vidare att Försvarmakten behöver skydda mål mot såväl flygangrepp som angrepp med fjärrstridsmedel såsom kryssningsrobotar och andra markrobotar varför de föreslår att regeringen beaktar förslaget om strategiskt luftvärn (yrkande 24). När det gäller utvecklingen av helikopterförbanden föreslår motionärerna ett försvarsgemensamt helikoptersystem som grund - som om möjligt samordnas med det civila försvarets behov - och som sedan anpassas efter respektive försvarsgrens specifika behov, t.ex. transport och ubåtsjakt etc (yrkande 27). När det gäller materielanskaffning och dimensionerande krav för Försvarmakten anför motionärerna att regeringen borde överväga uppgraderingar för transportflyget (yrkande 28). När det gäller Kustbevakningen (KBV) framhåller motionärerna att myndigheten har ett brett spektrum av uppgifter och befogenheter för att hantera miljöbrott och att KBV vistas mestadels ute till sjöss. Därför anser motionärerna att KBV är den mest lämpade myndigheten att ha uppdraget som tillsynsmyndighet när det gäller efterlevnaden av svaveldirektivet. För att lösa uppdraget med rätt utrustning behöver ytterligare medel tillföras budgeten. Motionärerna yrkar att regeringen i sitt arbete beaktar förslaget (yrkande 33).

När det gäller prioriteringar inom ramen för investeringsplanen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslår Saila Quicklund (M) i motion 2022/23:106 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att MSB bör överväga att bygga ut existerande Rakelsystem eller nästa generations kommunikationssystem så att täckning garanteras i hela landet (yrkande 1). Vidare anser motionären att regeringen i ett första skede ska se över behovet av att Rakelsystemet ska motsvara minst det tidigare analoga systemet (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Anslagen för 2023

I budgetpropositionen har regeringen redovisat politikens inriktning för totalförsvaret, försvaret, samhällets krisberedskap och för strålsäkerhet. Utskottet delar regeringens bedömning att den beskrivna inriktningen inom utgiftsområdet ger goda förutsättningar för verksamheterna under 2023. Utskottet föreslår därför att riksdagen anvisar anslagen inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt regeringens förslag och därmed bifaller punkt 8 i proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 samt avslår de alternativa förslagen till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 6 som lämnats i motionerna 2022/23:2201 (C) och 2022/23:2259 (MP). Utskottet avstyrker vidare de prioriteringar som föreslagits i två motionsyrkanden om förstärkningar av Kustbevakningens och FOI:s verksamheter.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndiganden att besluta om lån och krediter i Riksgäldskontoret för olika ändamål. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkterna 1, 4 och 5. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om beställningsbemyndiganden för regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkt 9.

Investeringsplaner

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner investeringsplanerna för Försvarsmaktens vidmakthållande av försvarsmateriel 2023–2034 och för Försvarsmaktens anskaffning av försvarsmateriel 2023–2034. Utskottet föreslår vidare att riksdagen även godkänner investeringsplanen för krisberedskap som en riktlinje för MSB:s beredskapsinvesteringar 2023–2025. Därmed bör riksdagen bifalla proposition 2022/23:1 utgiftsområde 6 punkterna 2, 3 och 6 samt avslå 13 motionsyrkanden som rör prioriteringarna för Försvarsmaktens och MSB:s investeringsplaner.

Framtida inriktning för utgiftsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen bör överväga ett tvåprocentsmål för försvarsbeslutsperioden.

Jämför särskilt yttrande 5 (SD).

Motionen

I motion 2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD), yrkande 1, föreslår motionärerna att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att införa ett tvåprocentsmål per försvarsbeslutsperiod och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund och tidigare behandling

I betänkandet Totalförsvaret 2021-2025 (bet. 2020/21:FöU4) behandlade utskottet motionsförslag om att Sverige bör nå upp till målet om minst 2 procent av BNP i försvarsanslag i enlighet med Natos rekommendationer som en framtida ekonomisk inriktning för försvaret. I sitt ställningstagande framhöll utskottet vikten av stabila och långsiktiga planeringsförutsättningar för att skapa en effektiv utveckling av försvaret och för att åstadkomma de förändringar man vill uppnå, dvs. en avsevärd förmågeökning inom såväl det militära som det civila försvaret. Utskottet anförde att trovärdigheten för försvarssektorn och försvarspolitiken missgynnas av osäkerheten om vad som faktiskt kan realiseras. Utskottet utgick i sitt ställningstagande från att regeringen med den beslutade inriktningen som utgångspunkt skulle prioritera materielförsörjningen inom det beräknade ekonomiska utrymme som de investeringsplaner som riksdagen har fattat beslut om anger som riktlinje.

I den politiska överenskommelse som redovisades i mars 2022 Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge - konsekvenser för Sverige (Ds 2022:7) anförs att Natos uttalade mål om minst 2 procent av BNP till försvarsutgifter överensstämmer med Sveriges beslutade inriktning. I skrivelsen framkommer även att regeringen gett ett uppdrag till försvarsmyndigheterna att redovisa förslag om en ekonomisk trappa för att möjliggöra att anslagen till det militära försvaret når 2 procent av BNP.

Den 7 juni 2022 (Fi2022/01857) gav regeringen Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att bl.a. utreda vilken verksamhet som kan klassificeras som försvarsutgifter enligt den definition som används av Nato. Uppdraget redovisades i oktober 20202 (ESV 2022:52).

I oktober överlämnade även Försvarsmakten sitt underlag för fortsatta politiska ställningstaganden (FM2022-19979:13). I underlaget konstaterar Försvarsmakten att BNP varierar påtagligt mellan olika budgetår, både i fast och rörligt prisläge. Vidare erinrar Försvarsmakten om att ESV bedömt att

ytterligare kostnader kan redovisas som försvarsutgifter i Sveriges redovisning till Nato, bl.a. mervärdesskatt och ålderspensioner. Försvarsmakten konstaterar i sitt underlag att det i slutändan är riksdagen och regeringen som har att besluta om ekonomiska planeringsramar för det militära försvaret och att Försvarsmaktens bedömning när det gäller den operativa förmågan påverkas när de ekonomiska planeringsramarna för Försvarsmaktens och övriga försvarsmyndigheter förändras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att Natos uttalade mål om minst 2 procent av BNP till försvarsutgifter överensstämmer med den politiskt förankrade inriktningen i Sverige. Regeringen anför i budgetpropositionen att anslaget till det svenska militära försvaret ska öka till motsvarande 2 procent av BNP så snart det är praktiskt möjligt, dvs. när det är möjligt att på ett effektivt sätt omsätta ökningarna i stärkt försvarsförmåga. För att säkerställa att Sverige möter Natos ambitioner och för att möjliggöra en internationell jämförelse anför regeringen dessutom att försvarsutgifter framgent ska redovisas enligt den definition som används i Nato. Med den uttalade utgångspunkten från regeringen ser utskottet inte skäl att tillstyrka yrkande 1 i motion 2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD).

Försvarsmaktens logistikregemente

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att lokalisera Försvarsmaktens logistik med ledning och stab i Arboga och besluta att organisationsenheten i samband med det byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente.

Propositionen

I budgetunderlaget för 2023 har Försvarsmakten framställt om att organisationsenheten Försvarsmaktens logistik (FMLOG) med ledning och stab ska lokaliseras i Arboga och att organisationsenheten i samband med det byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente (FM LOGR). I och med genomförandet av förslagen i Ledning för ett starkare försvar har försvarsgrenarna förstärkts och fått ansvar för sin egen logistik (prop. 2018/19:18, bet 2018/19:F6U3, rskr. 2018/19:91). Det innebär samtidigt att FMLOG:s roll förändrats och verksamheter flyttats från FMLOG till andra delar av Försvarsmakten. FMLOG har inriktats mot ett samlat ansvar för den s.k. bakre logistiken. FMLOG med ledning och stab är idag lokaliserad i Stockholm men organisationsenheten bedriver verksamhet över hela landet. Regeringen anför

att den bakre logistiken i hög grad sköts i Arboga och mot den bakgrunden bedömer regeringen att det är det bästa alternativet för placering av ledning och stab eftersom huvudverksamheten då kan samgrupperas. I propositionen anförs att omlokaliseringen innebär att ca 100 befattningar under 2023 flyttas från Stockholm till Arboga, men att kostnaden för personal kommer att vara oförändrad i förhållande till i dag eftersom antalet befattningar är detsamma. Regeringen föreslår därför att Försvarsmaktens logistik omlokaliseras till Arboga och byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente.

Bakgrund och tidigare behandling

Riksdagen beslutar om huvuddelen av Försvarsmaktens grundorganisation, vilket gjordes i det försvarspolitiska inriktningsbeslutet i december 2004 (prop. 2004/05:43, bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143). Riksdagen beslutade då om grundorganisationens omfattning och förbandens lokalisering. Med detta som utgångspunkt reglerar regeringen försvarsmaktsorganisationen i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten. Av myndighetens instruktion framgår vidare att Försvarsmakten själv beslutar om sin organisation i de delar som inte regleras i instruktionen.

I propositionen Inrättande av försvarsgrensstaber (prop. 2018/19:18) beskrev regeringen att den nuvarande ledningen av Försvarsmakten sedan länge har utgått från en centraliserad styrning av myndighetens uppgifter. I propositionen framhölls att centraliseringen av ledningskapaciteten till Stockholms innerstad givet det förändrade omvärldsläget hade skapat en ökad sårbarhet. Som ett led i arbetet för att stärka den svenska försvarsförmågan och öka den operativa förmågan hade Försvarsmakten förordat att tre nya organisationsenheter (försvarsgrensstaber) skulle inrättas. Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag i propositionen om att bemyndiga regeringen att inrätta organisationsenheter i form av en arméstab, en marinstab och en flygstab i Försvarsmakten samt lokalisera dessa till Enköping, Haninge/Muskö respektive Uppsala. De risker som kan följa med en större omorganisation och omlokalisering förutsatte utskottet att regeringen skulle hantera på lämpligt sätt genom att följa upp arbetet och resultatet av omorganisationen.

När utskottet beredde inriktningen för totalförsvaret 2021–2025 och den framtida infrastrukturförsörjningen redovisades att Försvarsmakten och Fortifikationsverket gemensamt hade lämnat förslag om bl.a. regeringens styrning Fortifikationsverket för ökad lokaleffektivitet. Myndigheterna ansåg att styrningen borde likriktas när det gällde samhällsinvesteringar för Försvarsmaktens behov så att styrningen av infrastrukturinvesteringar anpassas till den styrning som etablerats för investeringar i materiel. Myndigheterna bedömde detta som en förutsättning för att de ska kunna genomföra planerade investeringar inom angivna tidsförhållanden. I sitt ställningstagande utgick utskottet från att regeringen med utgångspunkt i de brister som uppmärksammats i styrningen av försvarets infrastruktur-

försörjning skulle utveckla planeringen för investeringar i anläggningar och infrastruktur (bet. 2020/21:FöU4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att lokalisera Försvarsmaktens logistik med ledning och stab i Arboga och besluta att organisationsenheten i samband med det byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente samt att riksdagen därmed bifaller proposition 2022/23:1 punkt 7.

Reservation

Mål och resultatredovisning för utgiftsområdet, punkt 1 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:850 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4 och
avslår motion

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkandena 2, 3, 31 och 32.

Ställningstagande

I inriktningsbeslutet för försvarsperioden betonade utskottet vikten av kostnadskontroll, transparens och effektivitet i materieförsörjningsprocessen. Jag anser att det fortfarande är viktigt att riksdagen under uppbyggnaden av försvaret ges en god kostnadskontroll, spårbarhet och uppföljning när det gäller materieförsörjningsprocessen. Att tillgodose förbandens materielbehov är avgörande för förstärkt förmåga inom den krigsorganisation riksdagen beslutat om. En mycket stor andel av de medel riksdagen anvisar inom materielområdet används för de två väsentliga säkerhetsintressena som omfattas av systemet med objektsramar. För att underlätta riksdagens styrning och uppföljning inom materielområdet anser jag därför att regeringen bör fortsätta att utveckla objektsramar för stridsflyg och undervattensförmåga i budgetpropositionen 2024 och att riksdagen bör ge regeringen detta till känna.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (S)

Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Johan Andersson (S), Heléne Björklund (S) och Marcus Andersson (S) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 6. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Socialdemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2074 av Magdalena Andersson m.fl. (S). Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag Vårt Sverige kan bättre framgå av reservationen i det betänkandet. I den motionen finns också vårt förslag till ram för utgiftsområde 6 som ligger på samma nivå som regeringens förslag. Vi väljer dock att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande.

Vi lever i en orolig tid. Rysslands hänsynslösa krig i Ukraina har stöpt om det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde, samtidigt som Putins energikrig prövar både ekonomin och sammanhållningen i Europas länder.

I Sverige pressas hushåll och företag både av hög inflation och ökande räntor. Reallönerna urholkas och den ekonomiska verkligheten tränger sig in i människors vardag. Därtill står Sverige inför en lågkonjunktur med ökande arbetslöshet. Det svåra ekonomiska läget sätter ljuset på behovet av ett tryggt samhälle, där välfärden levererar i hela Sverige och där vi möter tuffa tider tillsammans. Dessvärre möter inte regeringens budgetproposition för 2023 den situation Sverige står inför.

Budgetpropositionen är ett pärlband av löftesbrott som tydligt visar att Sverigedemokraterna och regeringspartierna saknar verklighetsförankrade lösningar på samhällsproblemen. Det duger inte. Nu krävs en ansvarsfull politik som sätter välfärden och kampen mot samhällsproblemen främst och som rustar Sverige och svenska folket för att möta tuffare ekonomiska tider.

Vi måste stoppa våldet och bryta nyrekryteringen till den grova organiserade brottsligheten. Vi behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden och säkra välfärdens finansiering så att det inte är barnen i skolan, patienterna i vården och de äldre i äldreomsorgen som får betala priset för lågkonjunkturen.

Vi behöver öka takten i klimatomställningen och bygga ett hållbart samhälle, samtidigt som vi skapar gröna jobb i hela Sverige. Socialdemokraterna har lagt fram en budgetmotion som det går att lita på – med rejäla investeringar för att skydda välfärden, hushållens ekonomi och för att öka tryggheten i hela Sverige.

För vi vet att vårt Sverige kan bättre.

Vi kan konstatera att den socialdemokratiska regeringen lade om den svenska försvarspolitik. Sveriges försvar har i dag som huvuduppgift att försvara landet mot ett väpnat angrepp och den största upprustningen av det militära försvaret sedan 1950-talet har genomförts. I resultatredovisningen framhåller regeringen att bl.a. att utvecklingen av de internationella samarbetena under det gångna året bidragit till att främja Sveriges säkerhet i det försämrade säkerhetspolitiska läget. Dessutom bedömer regeringen att Försvarsmakten, tillsammans med berörda myndigheter inom det militära försvaret, har en god förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet och värna suveräna rättigheter. Vi ser det som resultatet av de åtgärder den socialdemokratiska regeringen vidtagit de senaste åtta åren och ett kvitto på att vår politik gett goda resultat.

När det gäller den fortsatta inriktningen vill vi understryka att anslaget till det militära försvaret ska öka till två procent av BNP så snart det är *praktiskt* möjligt. Försvarsmaktens bedömning har tidigare varit att 2028 är det år som anslagsförstärkningarna tidigast kan omsättas i stärkt försvarsförmåga på ett effektivt sätt. I budgetpropositionen skriver regeringen att man har som inriktning att nå två procent av BNP senast 2026 samtidigt föreslår man att riksdagen fattar beslut om investeringsplaner som inte återspeglar ambitionen att nå två procent av BNP senast 2026. Vi anser att det är av avgörande betydelse att den stegvisa upptrappningen genomförs på ett realistiskt sätt både från ekonomisk och militär förmågesynpunkt. Vi ser inte att regeringen lämnat ett inriktningsförslag som tar hänsyn till både inflation, fördyringar och risker och den takt i vilken anslagsförstärkningar i realiteten kan omsättas i stärkt försvarsförmåga på ett effektivt sätt.

Vi delar utgångspunkten att både det militära och civila försvaret behöver utvecklas för att totalförsvaret ska kunna få full effekt och ser därför med oro på att regeringens inriktning för det civila försvaret inte utgår från en realistisk beskrivning av den obalans som råder i tillväxttakten mellan det civila och det militära försvaret. En tydlig inriktning för hur det civila försvaret ska kunna tillväxa med målsättningen att Sverige får en balanserad totalförsvarsförmåga saknas i propositionen. Saknas gör även resultatindikatorer och bedömningsgrunder som ger möjlighet att följa upp det av riksdagen beslutade målet för det civila försvaret. Att det av regeringsformen framgår att utskotten ska kunna följa upp och utvärdera verksamhet i förhållande till riksdagens mål bör lägga en tydlig grund för regeringen i det fortsatta arbetet med att förstärka resultatredovisningen inom området istället för att i budgetpropositionen konstatera att det inte har varit möjligt att ge riksdagen den resultatredovisning som enligt budgetlagen ska ingå i en budgetproposition. Även för det militära försvaret sätter detta en högre ambitionsnivå vad gäller resultatredovisning. Bedömningarna av den operativa förmågan är central för såväl styrning som uppföljning. För att uppbyggnaden av den av riksdagen beslutade krigsorganisationen ska kunna följas upp anser vi att resultatredovisningen

behöver bli tydligare och mer konkret genom bedömningsgrunder som kan återspegla förändringar vad gäller operativ förmågetillväxt i relation till de medel riksdagen har anvisat för ändamålet.

När det gäller riksdagens tillkännagivande om att regeringen ska vidta fler åtgärder för att en god samexistens mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen (bet. 2021/22:FöU9, rskr. 2021/22:219) delar vi inte regeringens bedömning att frågan är slutbehandlad. I budgetpropositionen konstaterar regeringen bl.a. att Försvarsmakten har fört en omfattande dialog med de kommuner som berörs och det ser vi som positivt. Vi bedömer att det kan bidra till att man når en lösning i fråga om samexistens mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen, men vi menar att riksdagen bör få information om vilka lösningar man nått fram till innan ärendet kan anses vara slutbehandlat. Riksdagens tillkännagivande till regeringen i fråga om objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena i budgetpropositionerna (bet. 2021/22:FöU1, rskr. 2021/22:94) bedömer vi som slutbehandlat eftersom vi har samma utgångspunkt som utskottet hade i förra årets budgetbetänkande, nämligen att redovisningen naturligtvis inte får ske under sådana former att kommersiell sekretess röjs eller att främmande makt gynnas. Samtidigt kan vi konstatera att en öppen redovisning med dessa begränsningar i realiteten inte kan bidra till att öka transparensen och möjligheterna för utskottet att följa upp dessa två väsentliga säkerhetsintressen. Vi utgår därför från att regeringen årligen kompletterar budgetpropositionens objektsramar med en mer detaljerad redovisning till utskottet som fyller dessa syften.

Avslutningsvis vill vi lyfta fram att ledtiderna inom området är så långa att det för vissa beslut hade varit önskvärt att redan under 2023 besluta om att ta de första stegen. Det gäller bl.a. de ovan nämnda väsentliga säkerhetsintressena där vi ser ett behov att skyndsamt analysera undervattensförmågan med inriktningen att tillföra ytterligare en u-båt. Även stridsflygets utveckling på lång sikt är en angelägenhet av stor betydelse där statens ansvar inför nästa generationsskifte inom stridsflygsystemet är en fråga som inte bör anstå att utvärdera. Utöver det finns även flera frågor om framtida förstärkningar av arméstridskrafterna som vi hade önskat att regeringen ser över redan nu i syfte att på längre sikt utöka antalet brigader, förstärka den militära närvaron på Gotland ytterligare och att etablera ytterligare ett regemente i övre Norrland samt att öka värpliktsvolymerna.

2. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (V)

Hanna Gunnarsson (V) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 6. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Vänsterpartiets

samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:1299 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V). Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag En rättvis väg genom krisen framgår av reservationen i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 6 som ligger på samma nivå som regeringens förslag. Trots detta väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 6.

I fråga om Försvar och krisberedskap vill jag betona att det finns ett stort behov av att stärka totalförsvaret. Det är nödvändigt för att upprätthålla trovärdigheten för vår militära alliansfrihet och för att skapa ett robust samhälle som kan stå emot kriser och konflikter och om det värsta skulle inträffa, väpnad konflikt. Mot den bakgrunden står jag bakom behovet av att stärka totalförsvaret och därmed en höjning av budgeten för både militärt och civilt försvar. Vänsterpartiet är dock fortfarande emot ett Nato-medlemskap och jag vill därför vara tydlig med att Sveriges förstärkning av totalförsvaret inte handlar om att nå upp till Natos krav. Ett starkt totalförsvaret kräver ett robust samhälle i alla delar. Det innebär bl.a. en väl utbyggd välfärd där kommuner och regioner har tillräckliga resurser för att bedriva en god verksamhet både på daglig basis som vid ansträngda lägen. Regeringens budget innebär kraftiga åtstramningar i välfärden. Därmed äventyrar man även Sveriges motståndskraft vid kris. Även regeringens sänkta klimatambitioner måste ses ut ett säkerhetspolitiskt perspektiv.

3. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (C)

Mikael Larsson (C) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 6. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Centerpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2180 av Annie Lööf m.fl. (C). Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag Jobben, klimatet och hela landet framgår av reservationen i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 6 som ligger 25 miljoner kronor lägre än regeringens förslag. Jag väljer dock att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande.

Sverige står inför svåra ekonomiska tider. Priser, räntor och arbetslösheten stiger. Allt fler får det allt svårare att ha råd med att betala räkningar och att tanka bilen. Samtidigt fortsätter världens utsläpp att öka. I detta allvarliga läge krävs att politiken fokuserar på det som är viktigt på riktigt – på att fler ska kunna få eller behålla ett jobb, på att klara klimatomställningen och på att ge människor i hela landet möjlighet att klara hushållsekonomin.

Centerpartiet kan konstatera att regeringen inte förmår att möta dessa utmaningar. Löften om att sänka priset på diesel vid pump med 5–10 kronor förbyttes i ett förslag om sänkta kostnader med drygt 40 öre. Det utlovade högkostnadsskyddet för höga elpriser lyser fortsatt med sin frånvaro. Över en natt avskaffades klimatbonusen för bilar, och klimatutsläppen förväntas stiga med den nya politiken. Trots löften om att regeringen ämnar driva en liberal och borgerlig politik föreslås nu skatterna på jobb och företag höjas, för att finansiera höjda ersättningsnivåer i a-kassan.

Centerpartiet presenterar ett grönt och liberalt alternativ i sin budgetmotion – ett alternativ för fler jobb, minskade utsläpp och förstärkta möjligheter att bo och arbeta i hela Sverige. I Centerpartiets budgetmotion presenteras förslag för ökat jobbskapande, genom sänkta kostnader för att anställa, minskat regelkrångel och värnandet av arbetslinjen. Klimatpolitiken förstärks, med återinförd klimatbonus, ökade incitament för energieffektivisering och bättre villkor för produktion av klimatsmart el. Konkreta lösningar på landsbygdens problem beskrivs, där kostnaden för drivmedel sänks med 3 kronor per liter för boende på landsbygden, reseavdraget görs landsbygdsfokuserat och svensk livsmedelsförsörjning tryggas.

Det svåra ekonomiska läge som Sverige står inför kräver att vi får igång jobben, att vi värnar landsbygden och att vi klarar klimatomställningen. Det behövs därför ett kraftfullt liberalt och grönt alternativ som pekar ut en annan och mer hoppfull väg framåt för Sverige.

I det pågående kriget i Ukraina har Ryssland vid upprepade tillfällen genomfört såväl cyberattacker som fysiska attacker mot energisektorn. Även energisektorn i EU och Sverige har attackerats digitalt under senaste året. Att

energisektorn används strategiskt som pjäs i säkerhetspolitikens spel har varit tydligt de senaste åren. I fråga om Försvar och krisberedskap vill jag därför betona att vår omfördelning av medel sker med fokus på att stärka energisektorns motståndskraft. Jag anser att det är en nödvändighet både utifrån det nya säkerhetsläget och förväntningarna Natosamarbetsländer har om att försvarsanslagen senast 2026 bör uppgå till två procent av BNP. Samtidigt vill jag betona att försvaret av Sverige inte enbart sker med det militära försvaret och att kortsiktiga förstärkningar försvåras av de långa ledtiderna inom sektorn. Hela samhällets krisberedskap och det civila försvaret, är dock omistliga delar av totalförsvaret. Centerpartiet har under lång tid varit pådrivande för ökade resurser till det civila försvaret. Jag tycker det är bra att regeringen nu satsar på det civila försvaret och jag kommer att bevaka att denna ambitionshöjning verkligen genomförs. För att finansiera en satsning på att stärka energisektorns motståndskraft föreslår Centerpartiet att anslag 1:8 minska med 50 miljoner kronor år 2023 och en satsning på att stärka energisektorns motståndskraft görs bl.a. genom ytterligare 25 miljoner kronor till anslaget för krisberedskap. Dessutom vill vi att det offentliga tar möjligheten att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget fortsatt förmågeutveckling.

När det gäller försvarsbeslutsperiodens investeringsplan anser jag dessutom att åtgärder som listas i försvarspropositionen och som tidigare inte finansierats i första hand ska prioriteras. Fler robotar, förmåga till spridning och att helikopterförbanden får rörliga basförband samt att omsättningen av sensorkedjan tidigareläggs är av stor vikt. För amfibieförbanden önskar jag se ytterligare förstärkning genom nya stridsbåtar och jag föreslår att de materiella behoven inom armén prioriteras genom anskaffning av bl.a. bromateriel, materiel till sambands- och telekrigsförbanden, mängmateriel som personlig utrustning, ammunition och buret luftvärn.

4. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 2 (MP)

Emma Berginger (MP) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 13 december 2022 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 6 inte får överstiga 93 952 930 000 kronor 2023 (bet. 2022/23:FiU1). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 6. Miljöpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2275 av Märta Stenevi m.fl. (MP). Motionen Vi bygger det nya gröna folkhemmet behandlas i betänkande 2022/23:FiU1 och där konstaterar Miljöpartiet att Sverige präglas av höga energipriser, inflation, klimatkris och en kraftig förlust av biologisk mångfald, vilket skapar stora parallella utmaningar. Samtidigt pågår ett krig i Europa och svältkatastrofer och extrem fattigdom runt om i världen.

Miljöpartiets budget för 2023 visar att det går att tänka nytt. Det går att nå klimatmålen trots tuffa ekonomiska tider och en osäker omvärld, samtidigt som vi ökar jämlikheten, stärker jämställdheten och tar tag i våra stora välfärdsutmaningar. Miljöpartiet vill bygga ett nytt grönt folkhem.

Regeringens politik och budgetproposition går tyvärr i helt motsatt riktning. Över en tredjedel av reformutrymmet läggs på ökade fossila subventioner, med ökade utsläpp som följd. De stärker inte välfärden utan utarmar centrala verksamheter för utbildning och vård.

Miljöpartiets budgetmotion innehåller en historiskt stor klimatsatsning på 100 miljarder per år i tio år. Paketet innehåller pengar till industrins och hela samhällets omställning, en utbyggnad av den förnybara energin och kraftiga satsningar på energieffektivisering och klimatanpassning.

Miljöpartiets budget tar fasta på att samarbete bygger styrka. Gemensamma globala utmaningar löser vi tillsammans. Därför föreslår Miljöpartiet en biståndsbudget där målet är 1,25 procent av BNI och 200 miljoner till Loss and damage-fonden inom COP27. I förslaget om det nya gröna folkhemmet finns lösningar på flera av de utmaningar vi nu har att ta oss an. Tillsammans bygger vi framtiden.

För utgiftsområde 6 anvisar Miljöpartiet sammanlagt 1 815 000 000 kronor mer än regeringen för 2023. Utgångspunkten för förslaget om kraftiga förstärkningar inom området är att vi lever i en orolig tid. Efter år av coronapandemi som orsakat sjukdom, död och ekonomisk kris i världen kom Putins invasionskrig i Ukraina, som nu pågått i smärtsamma tio månader. Ukrainarna är de som drabbas värst och bilderna på krigets offer är förfärliga. Omvärldsläget och framtiden är mycket osäker. När det gäller Försvar och samhällets krisberedskap finns det dock inte någon anledning att ifrågasätta Försvarsmaktens bedömning att det militära försvaret kan nå 2 procent av BNP senast 2028. Jag vill därför understryker att alla delar behövs för ett starkare försvar och det viktigast nu är att fokusera på uthållighet över tid och att vår försvarsförmåga generellt höjs. De anslagen som riktas till det militära försvaret är nödvändiga för att alla försvarsgrenar ska förstärkas. Samtidigt anser jag att det är viktigt med balans i totalförsvaret varför det civila försvaret prioriteras i Miljöpartiets förslag. Jag vill se en större satsning på det civila försvaret och krisberedskapen vilket ligger till grund för förslaget att riksdagen ska anvisa anslagen för 2023 inom utgiftsområde 6 enligt Miljöpartiets förslag. Anslagsförstärkningarna ska bygga upp en stark motståndskraft mot både väpnade angrepp och pandemier och hantera effekterna av klimatförändringarna och naturkatastrofer. Satsningen ska också stärka Kustbevakningen, bl.a. för att myndigheten ska kunna genomföra en effektiv miljöbevakning vid situationer likt Nordstreamläckan.

Som en del i att förstärka det civila försvaret vill jag att det införs en civil tjänstgöring som kompletterar den militära värnplikten. Syftet är att stärka upp samhället i händelse av en kris, vilket kan gälla allt från skogsbränder, och större olyckor till att stärka upp vården under en pandemi. Med det ovan anförda beklagar jag att Miljöpartiets står ensamt om att se dessa behov av

förstärkningar och jag väljer att avstå från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

5. Framtida inriktning för utgiftsområdet, punkt 3 (SD)

Björn Söder (SD) och Lars Wistedt (SD) anför:

I motion 2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) anförs i yrkande 1 att riksdagen bör ställa sig bakom förslaget att regeringen borde överväga att införa ett tvåprocentsmål per försvarsbeslutsperiod. Förslagets intention är att anslagen ska justeras så att det inte påverkas av inflation eller andra finansiella faktorer som kan göra att det inte går att uppfylla målen i försvarsbeslutet och att anslagsnivån ska tillåtas fluktuera kring två procent för att uppnå uppsatta mål innan försvarsbeslutsperiodens slut. Regeringen har meddelat att anslaget till det svenska militära försvaret ska öka till motsvarande två procent av BNP så snart det är praktiskt möjligt, dvs. när det är möjligt att på ett effektivt sätt omsätta ökningarna i stärkt försvarsförmåga. Övriga partiers budgetmotioner ger oss skäl att det i grunden finns en stor politisk enighet kring den ambitionsnivån och vi noterar att regeringen i budgetpropositionen lyfter fram att man kommer att söka brett politiskt stöd för vägen dit bl.a. i försvarsberedningen.

Vi har därför valt att inte lämna någon reservation. Vi kommer dock att noga följa det fortsatta arbetet med ett tvåprocentsmål och återkomma med förslag om vi finner skäl för det.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 6:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2023 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor (avsnitt 3.6.1).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2023–2034 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 4.6.1).
3. Riksdagen godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2023–2034 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 4.6.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2023 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 50 500 000 000 kronor (avsnitt 4.6.11).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2023 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret för samhällsinvesteringar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 300 000 000 kronor (avsnitt 5.6.6).
6. Riksdagen godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2023–2025 som en riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps samhällsinvesteringar (avsnitt 5.6.6).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att lokalisera Försvarsmaktens logistik med ledning och stab i Arboga och besluta att organisationsenheten i samband med det byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente (avsnitt 4.6.14).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:106 av Sailsa Quicklund (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör överväga att bygga ut existerande Rakelsystem eller nästa generations kommunikationssystem så att täckning garanteras i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ett första skede se över behovet av att uppfylla kravet på att Rakelsystemet ska motsvara minst det tidigare analoga systemet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:850 av Mikael Larsson m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta utveckla objektsramar för stridsflyg och undervattensförmåga i budgetpropositionen 2024 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt förmågeutveckling inom flygvapnet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt förmågeutveckling inom marinen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt förmågeutveckling inom armén och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att införa ett tvåprocentsmål per försvarsbeslutsperiod och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta direktiven till totalförsvaret i motionen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta det som anförs i motionen om det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta tillförseln av ny materiel till hemvärnet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att stärka marinens minröjningsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta stärkandet av marinens luftvärnsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta förslaget om strategiskt luftvärn och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta utvecklingen av helikopterförbanden och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga uppgraderingar till transportflyget och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga förslaget om totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga ett totalförsvaret bortom 2030 och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta förslaget gällande Kustbevakningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C):

89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2201 av Mikael Larsson m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2022/23:2259 av Emma Berginger m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell A i motionen.

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge FOI ett tydligt uppdrag och medel till att bredda och fördjupa forskning kring det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen	
		C	MP
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	51 453 048	±0	±0
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	1 501 512	±0	±0
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	27 949 405	±0	±0
1:4 Forskning och teknikutveckling	951 905	±0	±0
1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	11 638	±0	±0
1:6 Totalförsvarets plikt- och provningsverk	351 386	±0	±0
1:7 Officersutbildning m.m.	268 034	±0	±0
1:8 Försvarets radioanstalt	1 927 077	-50 000	±0
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	262 457	±0	40 000
1:10 Nämnder m.m.	7 286	±0	±0
1:11 Försvarets materielverk	3 204 537	±0	±0
1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen	10 984	±0	±0
1:13 Myndigheten för Totalförsvarsanalys	50 000	±0	±0
2:1 Kustbevakningen	1 488 971	±0	25 000
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	506 850	±0	±0
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580	±0	±0
2:4 Krisberedskap	1 380 608	±0	1 000 000
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	426 671	±0	±0
2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 480 372	25 000	750 000
2:7 Statens haverikommission	49 611	±0	±0
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	124 066	±0	±0
2:9 Rakel Generation 2	62 694	±0	±0
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	456 238	±0	±0
Summa för utgiftsområdet	93 952 930	-25 000	1 815 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2023 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	24 700 000	2024–2028
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	144 100 000	2024–2031
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	480 000	2024–2028
2:4 Krisberedskap	3 350 000	2024–2028
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	150 000	2024–2028